RETTENS DOM (Tredje Afdeling)

30. september 2003 *

I sag T-196/01,

Aristoteleio Panepistimio Thessalonikis, Thessaloníki (Grækenland), ved advokat D. Nikopoulos og med valgt adresse i Luxembourg,

sagsøger,

mod

Kommissionen for De Europæiske Fællesskaber ved M. Kondou-Durande, som befuldmægtiget, og med valgt adresse i Luxembourg,

sagsøgt,

angående en påstand om annullation af Kommissionens beslutning C(2001) 1284 af 8. juni 2001 om ophævelse af støtten til Laboratoriet for Genetisk Skovvækst og Udvikling af Træarter under Aristoteleio Panepistimio (Aristoteles-universitetet i Thessaloniki) tildelt ved Kommissionens beslutning C(96) 2542 af 25. september

* Processprog: græsk.

1996 om tildeling af støtte fra EUGFL, Udviklingssektionen i henhold til Rådets forordning (EØF) nr. 4256/88 i forbindelse med projekt nr. 93.EL.06.023 med titlen »Pilotprojekt vedrørende hurtigere tilplantning af nedbrændte skovområder i Grækenland«,

har

DE EUROPÆISKE FÆLLESSKABERS
RET I FØRSTE INSTANS (Tredje Afdeling)

sammensat af afdelingsformanden, K. Lenaerts, og dommerne J. Azizi og M. Jaeger,

justitssekretær: fuldmægtig I. Natsinas,

på grundlag af den skriftlige forhandling og efter retsmødet den 1. juli 2003,

afsagt følgende

Dom

Relevante retsforskrifter

1 For at styrke den økonomiske og sociale samhørighed i overensstemmelse med artikel 158 EF har Rådets forordning (EØF) nr. 2052/88 af 24. juni 1988 om strukturfondenes opgaver og effektivitet samt om samordningen af deres interventioner indbyrdes såvel som med interventionerne fra Den Europæiske

Investeringsbank og de øvrige eksisterende finansielle instrumenter (EFT L 185, s. 9) navnlig givet strukturfondene til opgave at fremme udviklingen og strukturtilpasningen i tilbagestående regioner samt at fremskynde tilpasningen af landbrugsstrukturerne og fremme udviklingen af landdistrikterne med reformen af den fælles landbrugspolitik for øje [artikel 1, stk. 1, og stk. 5, litra a) og b)]. Denne forordning blev ændret ved Rådets forordning (EØF) nr. 2081/93 af 20. juli 1993 (EFT L 193, s. 5).

2 I den oprindelige version bestemtes i artikel 5, stk. 2, litra e), i forordning nr. 2052/88, at strukturfondenes finansielle interventioner kunne antage form af støtte til faglig bistand og undersøgelser som forberedelse til aktioner. I den ændrede version i forordning nr. 2081/93 bestemmes, at strukturfondenes finansielle interventioner kan antage form af støtte til teknisk bistand, herunder foranstaltningerne vedrørende forberedelse, vurdering, overvågning og evaluering af aktionerne samt pilot- og demonstrationsprojekter.

3 Den 19. december 1988 udstedte Rådet forordning (EØF) nr. 4256/88 om gennemførelsesbestemmelser til forordning (EØF) nr. 2052/88 for så vidt angår EUGFL, Udviklingssektionen (EFT L 374, s. 25). Denne forordning blev ændret ved Rådets forordning (EØF) nr. 2085/93 (EFT L 193, s. 44).

4 I artikel 8 i forordning nr. 4256/88 bestemtes i den oprindelige version, at EUGFL's bidrag i forbindelse med den interventionsform, der er nævnt i artikel 5, stk. 2, litra e), i forordning nr. 2052/88, navnlig kunne vedrøre gennemførelse af pilotprojekter til fremme af udviklingen af landdistrikterne, herunder udvikling og bedre udnyttelse af skovene (første led), og gennemførelse af demonstrationsprojekter, der skal vise landbrugerne de faktiske muligheder ved produktionssystemer, -metoder og -teknikker, der svarer til målene for reformen af den fælles landbrugspolitik (fjerde led). I den ændrede version i forordning 2085/93 bestemmes i denne artikel, at fonden under udførelsen af sine opgaver inden for

1% af sin årlige bevillingsramme kan finansiere navnlig gennemførelse af pilotprojekter vedrørende tilpasning af landbrugsstrukturerne og som led heri også skovbrugsstrukturerne og fremme af udviklingen i landdistrikterne og gennemførelse af demonstrationsprojekter, herunder projekter til udvikling og bedre udnyttelse af skovene samt projekter til forarbejdning og afsætning af landbrugsprodukter, der skal vise de faktiske muligheder, som systemer, metoder og teknikker, der er i overensstemmelse med målene for den fælles landbrugspolitik, frembyder inden for produktion og forvaltning.

5 Den 19. december 1988 udstedte Rådet ligeledes forordning (EØF) nr. 4253/88 om gennemførelsesbestemmelser til forordning (EØF) nr. 2052/88 for så vidt angår samordningen af de forskellige strukturfondes interventioner indbyrdes såvel som med interventionerne fra Den Europæiske Investeringsbank og de øvrige eksisterende finansielle instrumenter (EFT L 374, s. 1). Denne forordning blev ændret ved Rådets forordning (EØF) nr. 2082/93 af 20. juli 1993 (EFT L 193, s. 20).

6 Artikel 23, stk. 2, i forordning nr. 4253/88, som ændret, bestemmer for så vidt angår den finansielle kontrol:

»Uden at gribe ind i den kontrol, medlemsstaterne gennemfører i henhold til nationale love og administrative bestemmelser, og med forbehold af traktatens artikel 206 og den inspektion, der foretages på grundlag af traktatens artikel 209, litra c), kan tjenestemænd eller andre repræsentanter for Kommissionen, bl.a. ved stikprøvekontrol, på stedet kontrollere de aktioner, der finansieres af strukturfondene, og forvaltnings- og kontrolsystemerne.

Inden en kontrol på stedet underretter Kommissionen den pågældende medlemsstat derom for at opnå den fornødne hjælp. Kommissionens anvendelse af eventuel kontrol på stedet uden varsel sker efter aftaler, der er indgået i

overensstemmelse med finansforordningens bestemmelser inden for rammerne af partnerskabet. Embedsmænd eller andre repræsentanter for medlemsstaten kan deltage i kontrollen.

Kommissionen kan anmode den pågældende medlemsstat om at foretage kontrol på stedet til konstatering af betalingsanmodningens formelle rigtighed. Tjenestemænd eller andre repræsentanter for Kommissionen kan deltage i denne kontrol og skal deltage, hvis den berørte medlemsstat anmoder derom.

Kommissionen påser, at dens kontrol koordineres, således at det undgås, at kontrollen af samme forhold gentages inden for samme tidsrum. Den pågældende medlemsstat og Kommissionen giver straks hinanden meddelelse om resultaterne af den gennemførte kontrol.«

7 Artikel 24 i forordning nr. 4253/88, som ændret, bestemmer for så vidt angår nedsættelse, suspension og ophævelse af støtten:

»1. Hvis gennemførelsen af en aktion eller foranstaltning hverken synes at berettige, at der ydes en del af eller hele den bevilgede finansielle støtte, foretager Kommissionen en passende undersøgelse af sagen inden for rammerne af partnerskabet og anmoder bl.a. medlemsstaten eller de myndigheder, som denne har udpeget til iværksættelsen af aktionen, om at fremsætte deres bemærkninger inden for en given frist.

2. Efter denne undersøgelse kan Kommissionen nedsætte eller suspendere støtten for aktionen eller den berørte foranstaltning, hvis undersøgelsen bekræfter en uregelmæssighed eller en betydelig ændring, der berører aktionens eller

foranstaltningens art eller gennemførelsesvilkår, og som ikke har været forelagt Kommissionen til godkendelse.

3. Ethvert beløb, der giver anledning til tilbagesøgning som fejlagtigt udbetalt, skal tilbagebetales til Kommissionen. Ikke-tilbagebetalte beløb kan tillægges morarenter i overensstemmelse med finansforordningens bestemmelser og ifølge nærmere regler, som Kommissionen skal vedtage efter fremgangsmåderne i afsnit VIII.«

Tvistens baggrund

8 Den 8. november 1995 sendte Aristoteleio Panepistimio Thessalonikis (Aristoteles-universitetet i Thessaloniki, herefter »sagsøgeren«) en ansøgning om fællesskabsstøtte til et pilotprojekt med titlen »Pilotprojekt vedrørende hurtigere tilplantning af nedbrændte skovområder i Grækenland (projekt 93.EL.06.023, herefter »projektet«) til Kommissionen.

9 Det fremgår af projektet, at det overordnede mål navnlig var en hurtigere tilplantning af nedbrændte skovområder i Grækenland, hvilket også fremgår af titlen.

10 Ved beslutning C(96) 2542 af 25. september 1996, stilet til sagsøgeren, tildelte Kommissionen projektet støtte fra EUGFL, Udviklingssektionen (herefter »beslutningen om tildeling«).

11 Ifølge artikel 1 i beslutningen om tildeling blev ansvaret for iværksættelsen af projektet, der er beskrevet detaljeret i bilag 1 til denne beslutning, overdraget Laboratoriet for Genetisk Skovvækst og Udvikling af Træarter, et forskningslaboratorium under sagsøgeren (herefter »laboratoriet« eller »støttemodtageren«). Ifølge artikel 2 i beslutningen om tildeling var projektets gennemførelsesperiode fastsat til perioden 1. september 1996 til 28. februar 2001.

12 Artikel 3, stk. 1, i beslutningen om tildeling bestemmer, at de samlede støtteberettigede omkostningsbeløb for aktionen udgør 717 532 ECU, hvoraf Fællesskabet forpligter sig til at betale et maksimumsbeløb på 538 149 ECU i finansiel støtte. I denne artikels stk. 3 præciseres følgende:

»Hvis de endelige omkostninger viser sig at være lavere end det støtteberettigede omkostningsbeløb, der oprindeligt blev fastsat, vil støtten blive nedsat proportionelt på tidspunktet for den endelige udbetaling.«

13 Ifølge artikel 4 i beslutningen om tildeling »findes betingelserne for anvendelse af nærværende beslutning i bilag 2«.

14 Bilag 1 til beslutningen om tildeling indeholder beskrivelsen af alle de elementer, der kendetegner det pågældende projekt: titlen, det generelle formål og de specifikke formål, tidsplanen, vilkårene for hver af de aktioner, der skal opfylde de fastsatte formål, oplysningerne om støttemodtageren (i dette tilfælde indehaves bankkontoen af forskningsudvalget ved Aristoteles-universitetet, Thessaloniki, herefter »udvalget«), de forventede resultaters betydning for Kommissionen, projektets omkostninger og det samlede budget, således som det er fordelt mellem de organer, der står for finansieringen. Fællesskabets deltagelse udgør 75% af de samlede omkostninger.

15 I bilag 2 til beslutningen om tildeling fastsættes de finansielle betingelser for tildeling af støtten. Det præciseres navnlig, at personale- og rejseudgifterne skal have direkte forbindelse med iværksættelsen af aktionen, og at dette beløb skal gøre det muligt at dække udgifterne til aktionen (punkt 2); at Kommissionen for at kontrollere de finansielle oplysninger vedrørende de forskellige udgifter har ret til at kræve at få lov til at gennemgå alle originale bilag eller en bekræftet kopi heraf og til at gennemføre denne undersøgelse direkte på stedet eller til at kræve, at de pågældende dokumenter fremsendes (punkt 5), at støttemodtageren i fem år at regne fra den sidste udbetaling fra Kommissionen skal opbevare alle de originale udgiftsbilag, så Kommissionen kan undersøge dem (punkt 6). Endelig præciseres det i punkt 10 i bilag 2, at Kommissionen, hvis en af betingelserne i dette bilag ikke overholdes, eller hvis der gennemføres aktioner, der ikke er forudsat i bilag 1, kan suspendere, nedsætte eller ophæve sine bidrag og kræve tilbagebetaling af sine udbetalinger. I dette tilfælde er støttemodtageren berettiget til at sende sine bemærkninger inden for en frist, der fastsættes af Kommissionen.

16 Støttemodtageren modtog fra den 1. september 1996 et samlet beløb på 215 260 ECU fra Fællesskabet eller 40% af den fastsatte fællesskabsfinansiering.

17 På forslag af Panetsos, direktør for laboratoriet, stilet til udvalget med skrivelse af 19. november 1996, besluttede udvalget at overlade forvaltningen af projektet til ham.

18 Den 5. juni 1998 tilsendte Panetsos Kommissionen en foreløbig teknisk rapport om, hvor langt man var kommet med gennemførelsen af projektet, og om de udgifter, der allerede var afholdt til hver af de planlagte aktioner (herefter den »foreløbige tekniske rapport«), i overensstemmelse med punkt 3 i bilag 2 til beslutningen om tildeling. Samtidig anmodede han om udbetaling af det andet forskud.

19 Den 9. juli 1998 anerkendte Kommissionen modtagelsen af den foreløbige tekniske rapport og meddelte sagsøgeren, at den havde iværksat en generel revision af alle de projekter, der blev finansieret i henhold til artikel 8 i forordning nr. 4256/88, herunder sagsøgerens projekt. Endvidere anmodede Kommissionen sagsøgeren om i overensstemmelse med punkt 5 i bilag 2 til beslutningen om tildeling at fremsende en formel anmodning om udbetaling af det andet forskud, en liste over alle bilag vedrørende de støtteberettigede udgifter, der var afholdt i forbindelse med gennemførelsen af projektet, grupperet efter udgiftstype, samt en bekræftet kopi af alle disse bilag.

20 Den 29. juli 1998 fremsendte sagsøgeren dokumenter til Kommissionen, der bekræftede, at udgifterne var blevet afholdt i overensstemmelse med beslutningen om tildeling. Endvidere understregede sagsøgeren de særlige karakteristika ved det pågældende program, nemlig at træernes livscyklus i de regioner, der var blevet udvalgt til tilplantning, krævede en uafbrudt gennemførelse af projektet og derfor Kommissionens hurtige udbetaling af det andet forskud. Ifølge sagsøgeren var det ikke muligt at opnå selv en midlertidig alternativ finansiering af projektet.

21 Ved skrivelser af 12. og 14. oktober 1998 informerede Kommissionen sagsøgeren om, at den agtede at foretage kontrol på stedet af gennemførelsen af projektet, inden den foretog udbetaling af det andet forskud.

22 Kontrollen på stedet fandt sted hos sagsøgeren mellem den 9. og den 12. november 1998.

23 Den 27. januar 1999 forelagde Kommissionens inspektører en rapport om kontrollen af projektet for Kommissionen.

24 Ved skrivelse af 2. marts 1999 mindede sagsøgeren Kommissionen om projektets særlige karakteristika og genfremsatte sin anmodning om udbetaling af det andet forskud og understregede samtidig, at enhver forsinkelse »ville gøre det umuligt for sagsøgeren at videreføre arbejdet i overensstemmelse med kontraktens bestemmelser og bringe projektets resultater i fare«.

25 Ved skrivelse af 21. april 1999 anmodede Kommissionen sagsøgeren om at fremsende en liste over alle bilag vedrørende projektet, en detaljeret aktivitetsrapport for alle de personer, der har deltaget i projektet, for at godtgøre rigtigheden af de personaleudgifter, der var blevet henført under projektet, en kopi af alle disse personers arbejdskontrakter samt en begrundelse for de beløb, der var udbetalt til nogle af disse personer.

26 Den 4. maj 1999 genfremsatte sagsøgeren sin anmodning til Kommissionen om udbetaling af det andet forskud.

27 I skrivelse af 12. maj 1999 understregede sagsøgeren de problemer, man var stødt på som følge af forsinkelsen i udbetalingen af det andet forskud. Sagsøgeren henledte endvidere Kommissionens opmærksomhed på den omstændighed, at udvalget havde indført et system til kontrol med de udgifter, der blev afholdt i forbindelse med projektet, samt at det ikke var muligt at henføre visse udgifter under bestemte aktioner i forbindelse med projektet. Endvidere fremsendte sagsøgeren dels tabeller over lønninger, forbrugsvarer, udstyr, rejseudgifter og de samlede projektomkostninger til Kommissionen, dels »detaljerede aktivitetsrapporter« og arbejdskontrakter for de personer, der deltog i projektet.

28 Ved skrivelse af 2. juni 1999 svarede Kommissionen på sagsøgerens skrivelse af 4. maj 1999 og meddelte denne, at dens tjenestegrene var i færd med at undersøge de dokumenter, der var fremsendt med skrivelse af 12. maj 1999.

29 Den 13. oktober 1999 henledte sagsøgeren endnu en gang Kommissionens opmærksomhed på den forsinkede udbetaling af det andet forskud og meddelte, at man under disse omstændigheder ikke var i stand til at gennemføre projektet i den form, som Kommissionen havde truffet beslutning om.

30 Ved skrivelse af 25. oktober 1999 meddelte Kommissionen sagsøgeren, at den i henhold til artikel 24 i forordning nr. 4253/88, som ændret, havde foretaget en undersøgelse af den finansielle støtte til projektet, og at den, eftersom denne undersøgelse afslørede elementer, der kunne udgøre uregelmæssigheder, havde besluttet at indlede den i ovennævnte artikel og i punkt 10 i bilag 2 til beslutningen om tildeling omhandlede procedure (herefter »skrivelsen om indledning af proceduren«). Den anmodede sagsøgeren om inden for en frist på seks uger at fremlægge bevis — i form af bekræftede kopier af alle de administrative og regnskabsmæssige dokumenter vedrørende projektet og vedrørende hvert enkelt af de elementer, der kunne tænkes at udgøre uregelmæssigheder — for, at alle de forpligtelser, der påhvilede støttemodtageren i henhold til beslutningen om tildeling, var opfyldt.

31 Den 3. december 1999 fremsendte sagsøgeren sine bemærkninger til Kommissionens påstande og fremlagde visse bilag for denne (herefter »bemærkninger til skrivelsen om indledning af proceduren«).

32 Den 7. juli 2000 fremlagde et erhvervsrevisionsselskab på Kommissionens anmodning en revisionsberetning om projektet for Kommissionen.

33 Ved beslutning af 8. juni 2001 stilet til Den Hellenske Republik og til sagsøgeren og meddelt sidstnævnte den 19. juni 2001 ophævede Kommissionen i medfør af artikel 24, stk. 2, i forordning nr. 4253/88, som ændret, den finansielle støtte til projektet og anmodede sagsøgeren om at refundere hele det støttebeløb, der allerede var udbetalt (herefter »den anfægtede beslutning«).

34 I den anfægtede beslutnings betragtning 9 anførte Kommissionen ti uregelmæssigheder i henhold til artikel 24, stk. 2, i forordning nr. 4253/88, som ændret.

Retsforhandlinger og parternes påstande

35 Ved stævning indleveret til Rettens Justitskontor den 20. august 2001 har sagsøgeren anlagt denne sag.

36 Ved særskilt dokument indleveret til Rettens Justitskontor den 3. september 2001 har sagsøgeren i medfør af artikel 242 EF og 243 EF indgivet en begæring om udsættelse af gennemførelsen af den anfægtede beslutning. Ved kendelse af 18. oktober 2001, Aristoteleio Panepistimio Thessalonikis mod Kommissionen (sag T-196/01 R, Sml. II, s. 3107) afviste Rettens præsident begæringen om foreløbige forholdsregler.

37 På grundlag af den refererende dommers rapport har Retten (Tredje Afdeling) besluttet at indlede den mundtlige forhandling og har som led i foranstaltningerne med henblik på sagens tilrettelæggelse i henhold til Rettens procesreglements artikel 64 anmodet parterne om at besvare skriftlige spørgsmål og at fremlægge nærmere bestemte dokumenter. Parterne har efterkommet anmodningerne.

38 Parterne har afgivet mundtlige indlæg og besvaret Rettens spørgsmål i retsmødet den 1. juli 2003.

39 Sagsøgeren har nedlagt følgende påstande:

— Den anfægtede beslutning annulleres.

— Kommissionen tilpligtes at betale sagens omkostninger.

40 Sagsøgte har nedlagt følgende påstande:

— Frifindelse.

— Sagsøgeren tilpligtes at betale sagens omkostninger.

Retlige bemærkninger

41 Sagsøgeren har fremført tre anbringender. Det første anbringende vedrører en tilsidesættelse af artikel 24, stk. 2, i forordning nr. 4253/88, som ændret, idet Kommissionen kun har gjort forskellige uregelmæssigheder i projektforvaltningen gældende og ikke har taget hensyn til selve gennemførelsen af projektet. Det andet anbringende, der består af to led, vedrører henholdsvis en anden tilsidesættelse af artikel 24, stk. 2, i forordning nr. 4253/88, som ændret, og en tilsidesættelse af proportionalitetsprincippet. Det tredje anbringende vedrører et urigtigt skøn anlagt af Kommissionen i forbindelse med de ti uregelmæssigheder, den har konstateret i den anfægtede beslutning. Sagsøgeren har fremført sine påstande vedrørende disse ti uregelmæssigheder i otte led. Hvad angår den første og den ottende uregelmæssighed gør sagsøgeren ligeledes en tilsidesættelse af begrundelsespligten gældende. Retten finder det hensigtsmæssigt først at behandle det tredje anbringende.

I — *Tredje anbringende vedrørende et urigtigt skøn anlagt af Kommissionen i forbindelse med de forskellige uregelmæssigheder, den har konstateret, og, for så vidt angår visse led af dette anbringende, tilsidesættelse af begrundelsespligten*

A — *Indledende bemærkninger*

42 Sagsøgeren har anført, at Kommissionen ikke foretog en korrekt undersøgelse af projektets gennemførelse, inden den vedtog den anfægtede beslutning og anlagde et urigtigt skøn ved at fastslå, at denne undersøgelse havde bekræftet tilstedeværelsen af uregelmæssigheder i projektforvaltningen i medfør af artikel 24, stk. 2, i forordning nr. 4253/88, som ændret. Endvidere mener sagsøgeren ikke, at Kommissionen har givet en tilstrækkelig begrundelse for så vidt angår nogle af de uregelmæssigheder, den har anført i den anfægtede beslutning.

43 Inden Retten undersøger, om sagsøgerens argumenter vedrørende hver enkelt af de uregelmæssigheder, som Kommissionen har anført i den anfægtede beslutning, er begrundet, skal den fremsætte nogle indledende bemærkninger til de retsforskrifter, der finder anvendelse på den anfægtede beslutning.

44 For det første påpeges, at Kommissionen i henhold til artikel 24, stk. 2, i forordning nr. 4253/88, som ændret, efter at have foretaget en passende undersøgelse af sagen i medfør af samme artikels stk. 1 kan beslutte at træffe foranstaltninger med henblik på tilbagebetaling af finansiel støtte, hvis »undersøgelsen bekræfter en uregelmæssighed, især en betydelig ændring, der berører aktionens eller foranstaltningens art eller gennemførelsesvilkår, og som ikke har været forelagt Kommissionen til godkendelse«.

45 I artikel 24, stk. 2, i forordning nr. 4253/88, som ændret, henvises der således udtrykkeligt til uregelmæssigheder, der berører den finansierede aktions gennemførelsesvilkår. Disse vilkår omfatter forvaltningen af den finansierede aktion,

hvorfor Kommissionen generelt som i dette tilfælde kan gøre uregelmæssigheder i projektforvaltningen gældende som grundlag for at ophæve den tildelte støtte.

46 For det andet skal den anfægtede beslutnings lovlighed bedømmes på grundlag af bestemmelserne i beslutningen om tildeling, og navnlig bilagene hertil, der dels omfattede en detaljeret beskrivelse af det godkendte projekt (bilag 1), dels de finansielle betingelser for tildeling af støtten (bilag 2) (jf. præmis 14 og 15 ovenfor).

47 For det tredje skal det for så vidt angår bevisbyrden bemærkes, at selv om Kommissionen i henhold til proceduren i artikel 24 i forordning nr. 4253/88, som ændret, skal påvise eksistensen af uregelmæssigheder i gennemførelsen af projektet, der begrunder en ophævelse af støtten, efter at den har gennemført en passende undersøgelse heraf, påhviler det dog støttemodtageren at gennemføre det godkendte projekt og sikre en fuldstændig overholdelse af betingelserne for tildeling af støtten, der er fastsat i beslutningen om tildeling og bilagene hertil. Hvis Kommissionen således ved sin undersøgelse erkender elementer, der indikerer, at der foreligger sådanne uregelmæssigheder, skal støttemodtageren kunne bevise, at projektet er gennemført i fuld overensstemmelse med de gældende bestemmelser og navnlig med beslutningen om tildeling. Det påhviler navnlig støttemodtageren at bevise, at udgifterne rent faktisk er blevet afholdt, at de har direkte forbindelse til de forskellige aktioner indeholdt i projektet, og at disse udgifter er rimelige i forhold til projektets målsætninger.

48 I denne forbindelse spiller skrivelsen om indledning af proceduren en vigtig rolle. I denne fase af den administrative procedure skal Kommissionen efter at have gennemført sin undersøgelse tilstrækkeligt præcist formulere de forskellige klagepunkter vedrørende gennemførelsen af projektet for at give støttemodtageren mulighed for at fremkomme med ovennævnte beviser.

49 Med henblik herpå skal støttemodtageren i overensstemmelse med den forpligtelse til loyalitet, der påhviler denne, og som er en følge af forpligtelsen til at gennemføre projektet i en ånd af samarbejde og gensidig tillid, forsyne Kommissionen med alle de bilag og forklaringer, der under hensyntagen til projektets særlige karakteristika og de finansielle betingelser i bilagene til beslutningen om tildeling måtte forekomme den nødvendige for at fjerne den tvivl, som Kommissionen har fremført. Som det fremgår af retspraksis på dette område (Rettens dom af 12.10.1999, sag T-216/96, Conserve Italia mod Kommissionen, Sml. II, s. 3139, præmis 71, og af 17.10.2002, sag T-180/00, Astipesca mod Kommissionen, Sml. II, s. 3985, præmis 93), er det en nødvendig forudsætning for en korrekt funktion af det system med kontrol og bevis, som er fastlagt med henblik på at undersøge, om betingelserne for ydelse af støtte er opfyldt, at ansøgere til og modtagere af støtte forsyner Kommissionen med pålidelige oplysninger, som ikke fører til vildledning.

50 Ved undersøgelsen af den anfægtede beslutnings lovlighed må det derfor ligeledes vurderes, om støttemodtageren har opfyldt sin forpligtelse til at forsyne Kommissionen med alle de bilag og forklaringer, der under hensyntagen til projektets særlige karakteristika og de finansielle betingelser i bilagene til beslutningen om tildeling måtte forekomme den nødvendige for kontrollen af, om projektet er gennemført korrekt.

51 For det fjerde er retsgrundlaget for den anfægtede beslutning fastsat i fællesskabsretten, det vil navnlig sige artikel 24, stk. 2, i forordning nr. 4253/88, som ændret, og beslutningen om tildeling, selv om det pågældende projekt er blevet medfinansieret af nationale midler og derfor er underlagt en national lovgivning. Støttemodtageren kan derfor ikke blot over for Kommissionen gøre gældende, at det godkendte projekt er blevet gennemført i overensstemmelse med de nationale bestemmelser.

52 For det femte bemærkes, for så vidt angår sagsøgerens påstand om, at Kommissionen ikke i tilstrækkelig grad har begrundet den anfægtede beslutning vedrørende visse uregelmæssigheder, at begrundelsen for en retsakt i henhold til artikel 253 EF skal indeholde en klar og utvetydig redegørelse for det ræsonnement, som den pågældende fællesskabsmyndighed, der har udstedt den

anfægtede retsakt, har foretaget, med det formål at gøre de berørte parter bekendt med begrundelsen for den trufne foranstaltning, så de kan forsvare deres rettigheder, og gøre det muligt for Fællesskabets retsinstanser at efterprøve beslutningens lovlighed. Omfanget af begrundelsespligten afhænger af arten af den pågældende retsakt og den sammenhæng, hvori den er vedtaget, samt af alle retsreglerne på det pågældende område (Domstolens dom af 14.2.1990, sag C-350/88, Delacre m.fl. mod Kommissionen, Sml. I, s. 395, præmis 15 og 16, og Rettens dom af 29.9.1999, sag T-126/96, Sonasa mod Kommissionen, Sml. II, s. 2793, præmis 64).

53 Da en beslutning om nedsættelse af en finansiel fællesskabsstøtte har alvorlige følger for støttemodtageren, skal begrundelsen for en sådan beslutning navnlig indeholde en klar angivelse af de grunde, som gør det berettiget at nedsætte støtten i forhold til det oprindeligt godkendte beløb (Rettens dom af 16.9.1999, sag T-182/96, Partex mod Kommissionen, Sml. II, s. 2673, præmis 74, og dommen i sagen Sonasa mod Kommissionen, præmis 65).

B — *Første og anden uregelmæssighed om løntillæg til Panetsos og om de udgifter, der er henført under projektet i forbindelse med visse af Panetsos' aktiviteter*

1. Den anfægtede beslutning

54 I den anfægtede beslutnings betragtning 9, første led, har sagsøgte anført følgende:

»Et månedligt beløb på 450 000 GRD er blevet henført under projektet for ydelser leveret af Panetsos, der er projektansvarlig, i perioden september 1996 til august 1997, hvilket svarer til et samlet beløb på 5 400 000 GRD. Da Panetsos i denne

periode fortsat modtog løn svarende til 689 000 GRD/måned, er dette beløb på 450 000 GRD/måned en særlig godtgørelse og ikke en reel projektomkostning. Støttemodtageren har ikke fremlagt noget bilag og er ikke fremkommet med nogen forklaring, der kan berettige, at dette løntillæg, der er udbetalt til Panetsos, henføres under projektet, navnlig ikke en kopi af Panetsos' ansættelseskontrakt, dokumentation for udbetaling og dokumentation for, hvorfor denne udgift henføres under projektet.« (Første uregelmæssighed.)

55 Betragtning 9, andet led, har følgende ordlyd:

»I de første fire måneder af projektets gennemførelse, dvs. fra september 1996 til december 1996, er de eneste afholdte udgifter de månedlige udbetalinger på 450 000 GRD til Panetsos. De aktioner, der var planlagt i beslutningen om tildeling af støtte i disse fire måneder, indebar besøg på de forskellige steder, hvor projektet skulle gennemføres, og brug af køretøjer. Der er imidlertid ikke opgivet nogle andre udgifter, såsom diæter, forbrugsvarer, løn til andre projektdeltagere. Derfor svarer de beløb, der er henført i denne periode, ikke til nogen aktivitet i tilknytning til projektet. Støttemodtageren har ikke fremlagt nogen dokumentation for denne udgifts forbindelse med projektets målsætninger.« (Anden uregelmæssighed).

2. Parternes argumenter

56 Sagsøgeren har for det første anført, at sagsøgtes påstande vedrørende disse to uregelmæssigheder er fejlagtige, hvad angår både de retlige og de faktiske omstændigheder.

57 Sagsøgeren mener således, at løntillægget til Panetsos er udbetalt i overensstemmelse med beslutningen om tildeling. Sagsøgeren har anført, at Panetsos var projektets førende ekspert og videnskabelige ansvarlige, og at han har udført sit arbejde på behørig vis. Sagsøgeren henleder opmærksomheden på, at udvalget ved sin beslutning af 11. december 1996 stadfæstede Kommissionens beslutning om at overdrage ansvaret for finansieringen af projektet til Panetsos. Dennes rolle i gennemførelsen af projektet fremgik ligeledes af den foreløbige tekniske rapport og af den detaljerede aktivitetsrapport, som blev fremsendt til Kommissionen den 12. maj 1999.

58 Der var følgelig ikke nogen gyldig grund til at kræve, at der blev fremlagt en særlig rapport om Panetsos' aktiviteter forud for projektets første fase. Den eneste mulighed for at sætte bestride regelmæssigheden af Panetsos' aflønning er derfor at bevise, at projektet ikke var blevet gennemført, eller at Panetsos ikke havde deltaget i gennemførelsen, hvilket ikke blev bevist i forbindelse med kontrollen på stedet.

59 Sagsøgeren har understreget, at universitetet ikke havde nogen grund til at rejse tvivl om de beløb, der var blevet udbetalt til Panetsos. For det første var dennes aflønning blevet godkendt i beslutningen om tildeling, for det andet var den i overensstemmelse med den nationale lovgivning om aflønning af universitetsforskere, der har ansvaret for forskningsprogrammer, og for det tredje var den passende, idet der var tale om en ekspert, som Kommissionens tjenestegrene i øvrigt var godt bekendt med, da han allerede havde deltaget i adskillige projekter på landbrugspolitikområdet. Endvidere har sagsøgeren henledt opmærksomheden på, at der i den nationale lovgivning findes omfattende institutionelle garantier vedrørende kontrol med universiteternes forvaltning af udgifterne.

60 Sagsøgeren har for det andet anført, at sagsøgte, eftersom det ikke ved kontrollen på stedet blev påvist, at projektet ikke var blevet gennemført, eller at Panetsos ikke havde deltaget i gennemførelsen, var forpligtet til i den anfægtede beslutning at gøre detaljeret rede for begrundelsen for, at Panetsos' løn ikke skulle være

udbetalt i overensstemmelse med beslutningen om tildeling. Den burde ligeledes have oplyst, hvilket beløb Panetsos efter dens mening burde have haft udbetalt.

61 Sagsøgte har bestridt sagsøgerens argumenter.

3. Rettens bemærkninger

a) Første uregelmæssighed vedrørende Panetsos' løntillæg

Urigtigt skøn

62 Det bemærkes først og fremmest, at projektet for hver enkelt aktion dels omfattede udgifter til ekspertydelser, dels udgifter til det administrative personale. Sagsøgte har ikke bestridt, at det fremgår af såvel det projekt, som Kommissionen har godkendt, som af de forskellige rapporter og supplerende oplysninger, som sagsøgeren har fremsendt til den under den administrative procedure, at Panetsos i sin egenskab af direktør for laboratoriet har været både ansvarlig for projektforvaltningen og den vigtigste videnskabelige ekspert ved gennemførelsen af projektet.

63 I modsætning til sagsøgerens opfattelse vedrører Kommissionens klagepunkt i den anfægtede beslutning således i princippet ikke som sådan det faktum, at Panetsos' løn er henført under projektet — hvilket var fastsat i projektet — og heller ikke

størrelsen heraf. Sagsøgte har endvidere ikke over for Retten bestridt, at Panetsos' løn indgik i projektets budget.

64 Derimod har sagsøgte i forbindelse med denne første uregelmæssighed kritiseret den omstændighed, at sagsøgeren ikke i løbet af den administrative procedure har fremsendt dokumentation til Kommissionen, der gjorde det muligt for denne at fastslå, at der var tale om løn for aktiviteter, som Panetsos specifikt havde udført i forbindelse med gennemførelsen af projektet, og for hvilke han ikke allerede var aflønnet i sin egenskab af direktør for laboratoriet.

65 Det bemærkes herved, at Kommissionen i punkt 2 og 5 i bilag 2 til beslutningen om tildeling præciserede dels, at personaleudgifterne skulle have direkte forbindelse med gennemførelsen af aktionen, dels at den med det formål at kontrollere de finansielle rapporter vedrørende de forskellige udbetalinger kunne kræve at se alle originale bilag eller en bekræftet kopi heraf.

66 På baggrund af disse betingelser, der var opstillet i beslutningen om tildeling, og i lyset af de relevante bestemmelser i den gældende lovgivning og forpligtelsen til loyalitet (jf. præmis 49 ovenfor) burde sagsøgeren være bekendt med, at universitetet skulle kunne fremlægge bilag for Kommissionen, der kunne dokumentere, at de afholdte udgifter rent faktisk var blevet afholdt, at de havde direkte forbindelse med gennemførelsen af projektets forskellige aktioner, og at de var korrekte.

67 Det følger heraf, at i modsætning til, hvad sagsøgeren har påstået, har Kommissionen med føje anmodet sagsøgeren om på grundlag af dokumentation som den, der er nævnt i den anfægtede beslutnings betragtning 9, første led, at godtgøre, at der var tale om løn for aktiviteter, som Panetsos specifikt havde

udført i forbindelse med gennemførelsen af projektet, og for hvilke han ikke allerede var aflønnet i sin egenskab af direktør for laboratoriet.

68 Sagsøgeren har imidlertid ikke, som Kommissionen har fremført i den anfægtede beslutnings betragtning 9, første led, bestridt, at det ikke har fremsendt hverken arbejdskontrakten vedrørende de tjenesteydelser, som Panetsos skulle levere i forbindelse med projektet, eller anden dokumentation, der kunne fungere som bilag vedrørende Panetsos' løn, og heller ikke dokumentation, der godtgør, at løntillægget rent faktisk er blevet udbetalt, til Kommissionen.

69 Selv om sagsøgeren i sin skrivelse af 12. maj 1999 og i sine bemærkninger til skrivelsen om indledning af proceduren gav Kommissionen nærmere oplysninger om Panetsos' aktiviteter i forbindelse med projektet, står det derfor fast, at denne ikke er fremkommet med noget svar — hvilket Kommissionen imidlertid i skrivelsen om indledning af proceduren havde anmodet om — på spørgsmålet om, hvorledes det kunne kontrolleres, at den løn, der var henført under projektet, svarede til aktiviteter, som Panetsos specifikt havde udført i forbindelse med gennemførelsen af projektet, og for hvilke han ikke allerede var aflønnet i sin egenskab af direktør for laboratoriet.

70 Det følger heraf, at Kommissionen ikke anlagde et urigtigt skøn, da den i den anfægtede beslutning fastslog, at sagsøgeren ikke på dette punkt havde fremlagt gyldige bilag eller forklaringer.

71 Denne konklusion ændres ikke af sagsøgerens argument om, at Kommissionen i hovedsagen for at kunne bestride regelmæssigheden af Panetsos' løn skulle have bevist, enten at projektet ikke var blevet gennemført, eller at Panetsos ikke havde deltaget i gennemførelsen. Ved denne argumentation ser sagsøgeren for det første bort fra den omstændighed, at det påhviler støttemodtageren at godtgøre, at det pågældende projekt er gennemført i fuld overensstemmelse med de gældende bestemmelser og navnlig med beslutningen om tildeling (jf. præmis 47 ovenfor). Da begrebet »uregelmæssighed« som omhandlet i artikel 24 i forordning

nr. 4253/88, som ændret, for det andet omfatter uregelmæssigheder, der vedrører projektforvaltningen (jf. præmis 45 ovenfor), kan sagsøgeren ikke med rette gøre gældende, at de sanktioner, der indeholdes i denne bestemmelse, kun finder anvendelse i de tilfælde, hvor den finansierede aktion ikke er blevet gennemført helt eller delvist. Det er derfor ikke tilstrækkeligt, at sagsøgeren godtgør, at den materielle gennemførelse af projektet, som Kommissionen har godkendt i beslutningen om tildeling, har været korrekt. Sagsøgeren skal også kunne bevise, at alle elementer i fællesskabsstøtten svarer til en faktisk ydelse, der var nødvendig for projektgennemførelsen.

72 Sagsøgeren kan heller ikke alene henvise til, at universitetet har handlet i overensstemmelse med den nationale lovgivning, og at de afholdte udgifter er underlagt en meget streng kontrol på nationalt plan. For det første skal lovligheden af sagsøgerens adfærd ved tildelingen af støtte fra Fællesskabet (jf. præmis 51 ovenfor), medmindre fællesskabsretten indeholder en specifik bestemmelse herom, kun vurderes i forhold til fællesskabsretten, navnlig i forhold til artikel 24 i forordning nr. 4253/88, som ændret, og beslutningen om tildeling og bilagene hertil. For det andet bemærkes (jf. præmis 65 ovenfor), at det følger af de finansielle betingelser i beslutningen om tildeling, at sagsøgeren med henblik på kontrollen af de finansielle rapporter vedrørende de forskellige udbetalinger skal kunne bevise, at de afholdte udgifter rent faktisk er blevet afholdt, at de har direkte forbindelse med gennemførelsen af projektets forskellige aktioner, og at de er korrekte. Selv om Kommissionen kan finde det for hensigtsmæssigt at tage hensyn til kontrolprocedurerne på nationalt plan, står det dog fast, at Kommissionen i lyset af den nuværende fællesskabslovgivning og på grundlag af de finansielle betingelser i beslutningen om tildeling med rette anmodede sagsøgeren om at fremlægge bilag, der kunne danne grundlag for Kommissionens egen kontrol af de udgifter, der var henført under projektet.

73 I lyset af ovenstående må det fastslås, at Kommissionen ikke har anlagt et urigtigt skøn for så vidt angår den første uregelmæssighed, der er anført i den anfægtede beslutning.

Tilsidesættelse af begrundelsespligten

74 Med hensyn til sagsøgerens påstand om, at sagsøgte ikke detaljeret har redegjort for årsagerne til, at Kommissionen ikke fandt, at Panetsos' løn var blevet udbetalt i overensstemmelse med beslutningen om tildeling, fastslås, at Kommissionen i den anfægtede beslutnings betragtning 9, første led, anførte, at Panetsos ud over sin normale løn havde modtaget et løntillæg for sine opgaver som projektansvarlig, der ikke kunne betragtes som en reel projektomkostning, da sagsøgeren ikke havde fremlagt bilag eller oplysninger, der kunne berettige, at dette løntilskud blev henført under projektet. Det følger heraf, at Kommissionen under den administrative procedure, der gik forud for vedtagelsen af den anfægtede beslutning, i denne retsakt tilstrækkeligt detaljeret havde redegjort for årsagerne til, at Panetsos' løntillæg efter dens opfattelse ikke svarede til en reel projektomkostning og derfor ikke kunne henføres under projektet.

75 For så vidt angår sagsøgerens påstand om, at sagsøgte ikke har oplyst, hvor stort et beløb Panetsos burde have modtaget, bemærkes først (jf. præmis 47 ovenfor), at det påhvilede sagsøgeren at bevise, at der fandtes en direkte forbindelse mellem de specifikke aktiviteter, som Panetsos havde udført i forbindelse med projektet, og de udgifter, der var blevet henført under projektet i denne forbindelse. I modsætning til, hvad sagsøgeren hævder, kunne en sådan bevisbyrde i øvrigt ikke påhvile Kommissionen, da denne naturligvis ikke var i besiddelse af de oplysninger, der ville have været nødvendige for at foretage de beregninger, som sagsøgeren har krævet. Endvidere bemærkes, at Kommissionen ikke har bestridt Panetsos' deltagelse i projektet eller størrelsen af hans løn som sådan, men den har kritiseret de manglende beviser for, at denne løn svarede til aktiviteter, Panetsos havde udført i direkte tilknytning til gennemførelsen af bestemte elementer i projektet, for hvilke han ikke allerede var aflønnet i sin egenskab af direktør for laboratoriet, et element, der under den administrative procedure er belyst tilstrækkeligt i den anfægtede beslutning (jf. den foregående præmis). Det kan således ikke foreholdes Kommissionen, at den ikke, som sagsøgeren har foreslået, havde angivet det beløb, som Panetsos burde have modtaget.

76 Kommissionen har følgelig begrundet den anfægtede beslutning tilstrækkeligt på dette punkt.

b) Anden uregelmæssighed vedrørende udgifterne i tilknytning til visse af Panetsos' aktiviteter

77 Ifølge punkt 4 og 7 i bilag 1 til beslutningen om tildeling bestod projektet af ni forskellige aktioner. Gennemførelsen af fem af disse aktioner skulle starte i løbet af projektets første tre måneder. I forbindelse med den første aktion var det bestemt, at der skulle udvælges nedbrændte skovområder med henblik på tilplantning. I forbindelse med gennemførelsen af denne aktion, der skulle finde sted i projektets første fire måneder, omfattede beslutningen om tildeling udgifter til eksperter, administrativt og teknisk personale samt rejser. I forbindelse med den anden aktion, hvis gennemførelse skulle finde sted mellem projektets anden og tredje måned, og i løbet af hvilken det forberedende arbejde til gennemførelsen af projektet om tilplantning af skovene som sådan skulle finde sted, omfattede projektet ud over udgifter til eksperter, administrativt og teknisk personale samt rejser også udgifter til opførelse af indhegninger og til etablering af brandbælter og adgangsveje. Endelig i forbindelse med tredje til femte aktion, hvis gennemførelse skulle finde sted mellem projektets tredje og fjortende måned, og i løbet af hvilke første del af projektet som sådan skulle være gennemført, omfattede projektet ud over udgifter til eksperter, administrativt og teknisk personale samt rejser også forskellige udgifter i tilknytning til skovarbejdet.

78 Parterne er imidlertid enige i, at det i de første fire måneder af projektets gennemførelse, nemlig mellem september og december 1999, i modsætning til det, der bestemmes i beslutningen om tildeling, kun er Panetsos' løn på 450 000 GRD om måneden, der er henført under projektet.

79 Stillet over for disse kendsgerninger i skrivelsen om indledning af proceduren forklarede sagsøgeren i sine bemærkninger til skrivelsen om indledning af proceduren, at projektet først havde kunnet påbegyndes senere end planlagt, og at det derfor var nødvendigt, at Panetsos gennemførte supplerende forberedende arbejde forud for gennemførelsen af projektet. Hertil bemærkes, at det, selv om det antages, at disse argumenter er korrekte, fremgår af punkt 1 i bilag 2 til beslutningen om tildeling, at Kommissionen skal underrettes forud for enhver ændring af projektet, herunder forlængelsen af projektets forskellige aktioner, og at disse ændringer kun kan gennemføres med Kommissionens forudgående accept. Sagsøgeren påstår imidlertid end ikke at have informeret Kommissionen om en sådan ændring i gennemførelsen af projektet.

80 Kommissionen kunne derfor med rette i den anfægtede beslutning fastslå, at projektet ikke i de første fire måneder var blevet gennemført i overensstemmelse med betingelserne i beslutningen om tildeling, og at sagsøgeren for disse fire måneder ikke havde godtgjort, at Panetsos' løn svarede til aktiviteter med direkte tilknytning til projektets gennemførelse.

81 Kommissionen har følgelig ikke anlagt et urigtigt skøn for så vidt angår den første uregelmæssighed, der er anført i den anfægtede beslutning.

C — *Tredje og sjette uregelmæssighed vedrørende Babalitis løn og rejseudgifter*

1. Den anfægtede beslutning

82 I den anfægtede beslutnings betragtning 9, tredje led, har Kommissionen anført følgende:

»For Babalitis tjenesteydelser er der i perioden marts 1997 til februar 1998 under projektet henført et månedligt beløb på 250 000 GRD plus ekstrabeløb i april og december 1997 svarende til i alt 3 356 780 GRD. Kommissionens inspektører fik ikke ved kontrollen på stedet forelagt nogen aktivitetsrapport, der kunne godtgøre rigtigheden af de af Babaliti leverede tjenesteydelser. De supplerende oplysninger, som støttemodtageren har fremsendt, gør det ikke muligt at godtgøre det opgivne beløbs rigtighed i forhold til projektets målsætninger.« (Tredje uregelmæssighed.)

83 I den anfægtede beslutnings betragtning 9, sjette led, har Kommissionen anført følgende:

»Støttemodtageren har opgivet et beløb på 437 578 GRD som rejseudgifter for Babaliti. Da Babalitis arbejdsopgaver bestod i at analysere data og udarbejde diagrammer, forekommer behovet for at foretage tjenesterejser til projektstederne ikke berettiget. Støttemodtageren har ikke fremlagt dokumentation, der godtgør disse tjenesterejsers relevans i forhold til projektets målsætninger.« (Sjette uregelmæssighed.)

2. Parternes argumenter

84 For så vidt angår den tredje uregelmæssighed har sagsøgeren henvist til Babalitis arbejdskontrakter af 26. februar, 22. maj og 17. december 1997 og til den detaljerede aktivitetsrapport om Babaliti, der var vedlagt skrivelsen af 12. maj 1999, samt til sine egne forklaringer i bemærkningerne til skrivelsen om indledning af proceduren, og anført, at Babalitis opgaver er beskrevet detaljeret heri. Sagsøgeren har navnlig understreget, at det fremgår af den detaljerede arbejdsrapport vedrørende Babaliti, at hun har deltaget i den statistiske behandling af data, i oprettelsen af en database og i analysen af disse data. I forbindelse med kontrollen på stedet konstaterede Kommissionens inspektører imidlertid, at alle dataene, analyserne, planerne og den tekniske rapport var blevet indført i computeren. Dette beviste, at Babaliti rent faktisk havde udført disse

opgaver, og at den løn, der var blevet udbetalt til hende, var berettiget. Endvidere fremgik det af den detaljerede aktivitetsrapport vedrørende Babaliti, at hun senere havde fået til opgave at samle og fremsende alle udgiftsbilag vedrørende projektet til udvalget.

85 Hvad angår den sjette uregelmæssighed har sagsøgeren henvist til blanketterne vedrørende rejseudgifterne og til den detaljerede aktivitetsrapport om Babaliti, der var vedlagt skrivelsen af 12. maj 1999, samt til universitetets egne forklaringer i bemærkningerne til skrivelsen om indledning af proceduren. Ifølge sagsøgeren fremgår heraf, at Babaliti under sine arbejdsopgaver nødvendigvis måtte rejse til projektstederne i sin egenskab af skovbrugsekspert, navnlig for at besigtige pilotområderne, kontrollere dataene og indsamle nye data med henblik på registrering og analyse.

86 Sagsøgte har for så vidt angår den tredje uregelmæssighed om Babalitis løn anført, at det ikke fremgik tilstrækkelig klart af dennes arbejdskontrakter, hvilke opgaver hun skulle udføre i forbindelse med projektet. Sagsøgerens argumenter kan ifølge Kommissionen ikke accepteres, da de ville forhindre kontrollen af, hvorvidt tjenesteydelserne var nødvendige for gennemførelsen af projektet og af, om de enkelte ansatte rent faktisk har udført deres arbejde, og dermed af den direkte forbindelse mellem de opgivne udgifter og projektets konkrete behov. Under disse omstændigheder mener sagsøgte ikke, at der er fremsendt nogen rapport eller nogen beviser for Babalitis tjenesteydelser.

87 For så vidt angår den sjette uregelmæssighed vedrørende Babalitis rejseudgifter har sagsøgte i sit svarskrift bestridt, at den har modtaget nogen form for bevisdokumentation. I et svar på et skriftligt spørgsmål fra Retten erkendte sagsøgte imidlertid, at den havde taget fejl, og at den ganske rigtigt i løbet af den administrative procedure havde modtaget de blanketter vedrørende rejseudgifterne, som sagsøgeren havde påberåbt sig. På grund af deres summariske karakter, og da de ikke var ledsaget af rapporter indeholdende en beskrivelse af de opgaver, der helt nøjagtigt var blevet udført, mente den imidlertid ikke, at disse

blanketter var bevis for, at Babaliti rent faktisk havde foretaget rejser, der var nødvendige i forbindelse med projektet. Endelig har sagsøgte påpeget, at alle bilagene vedrørende hoteludgifter og diæter var mangelfulde.

3. Rettens bemærkninger

a) Tredje uregelmæssighed vedrørende Babalitis løn

Indledning

88 Som det allerede blev fastslået i præmis 65 og 66 ovenfor på grundlag af de betingelser, der er opstillet i beslutningen om tildeling, burde sagsøgeren være bekendt med, at universitetet skulle kunne fremsende bilag og forklaringer til Kommissionen, der kunne godtgøre, at der fandtes en direkte forbindelse mellem Babalitis løn, der er henført under projektet, og gennemførelsen af projektets forskellige aktioner, og at disse udgifter var rimelige i forhold til projektets målsætning.

89 Det må herved undersøges, om Kommissionen har anlagt et urigtigt skøn ved i den anfægtede beslutnings betragtning 9, tredje led, at vurdere, at Babalitis løn ikke kunne henføres under projektet, idet »Kommissionens inspektører [...] ikke i forbindelse med kontrollen på stedet [fik] forelagt nogen aktivitetsrapport, der godtgjorde rigtigheden af de af Babaliti leverede ydelser« og de »supplerende oplysninger, som støttemodtageren ha[vde] fremsendt, [...] gjorde det ikke muligt at godtgøre det opgivne beløb i forhold til projektets målsætninger«.

90 I denne forbindelse må de relevante omstændigheder, således som de fremgår af sagsakterne, undersøges indgående.

Detaljeret redegørelse for de relevante omstændigheder

91 For det første bemærkes, at det fremgår af punkt 7 i bilag 1 til beslutningen om tildeling, at der for hver enkelt af projektets aktioner var afsat personaleudgifter til ansættelse af »assistenter« og »administrativt personale«.

92 Da Kommissionen den 9. juli 1998 meddelte sagsøgeren, at den havde indledt en generel revision, herunder af sagsøgerens projekt, anmodede den samtidig sagsøgeren om at fremsende navnlig en »liste over alle bilag vedrørende de støtteberettigede udgifter, [der var] afholdt i forbindelse med [gennemførelsen af] projektet, grupperet efter udgiftstype« samt en »bekræftet kopi af alle disse bilag«. Som svar på denne skrivelse fremsendte sagsøgeren den 29. juli 1998 forskellige skemaer vedrørende de udgifter, der var henført under projektet, til Kommissionen. Kontrollen på stedet fandt sted mellem den 9. og den 12. november 1998.

93 Dernæst anmodede Kommissionen i sin skrivelse af 21. april 1999 sagsøgeren om bl.a. at fremsende en »liste over alle bilag i tilknytning til anmodningen om udbetaling [af det andet forskud], inddelt efter de enkelte aktioner og delaktioner, der er opstillet i punkt 7 i bilag 1 til beslutningen om tildeling, og om at udfærdige denne liste således, at der kan etableres direkte forbindelser til den udgiftserklæring og de fakturaer, der tidligere er blevet fremsendt«, »en detaljeret aktivitetsrapport for alle de personer, der har deltaget i projektet (funktioner, udførte arbejdsopgaver, anvendt tid osv.), for at godtgøre rigtigheden af de personaleudgifter, der var blevet henført under projektet (løn og bidrag til sociale sikringsordninger, kontrakter om tjenesteydelser, rejse- og opholdsudgifter)«, og en »kopi af arbejdskontrakterne for alle de personer, der har deltaget i arbejdet på de forskellige projektsteder«.

94 Som svar på skrivelsen af 12. maj 1999 tilsendte sagsøgeren for det første for så vidt angår Babalitis løn Kommissionen en oversigt for perioden 1. september 1996 til 31. oktober 1998, hvori der aktion for aktion blev angivet det antal måneder, Babaliti havde modtaget løn, samt det månedlige beløb og den samlede løn. Det fremgik endvidere af denne oversigt i afsnittet om funktioner, at Babaliti arbejdede som »assistent«.

95 For det andet har sagsøgeren forelagt Kommissionen en »detaljeret aktivitetsrapport«, hvori Babalitis funktioner og de opgaver, hun har udført, var beskrevet således:

»Babaliti Konstantina. Skovbrugskandidat. Hun har deltaget i planlægningen af prøveudsnittet og i registreringen af dataene samt i oprettelsen af en database på centralkontorets computer. Hun foretager statistiske analyser af alle de data, der indsamles i marken, og hun har deltaget i udarbejdelsen af den foreløbige tekniske rapport. Hun besøger pilotområderne og yder bistand med klarlæggelsen af de forskellige arbejdsopgavers indvirkning og med indsamlingen af data. Hun har en interessant opgave, der går ud på at samle alle bilag for hver enkelt udbetaling og udgift i overensstemmelse med udvalgets procedurer og regler.«

96 For det tredje har sagsøgeren tilsendt Kommissionen en kopi af Babalitis arbejdskontrakter, hvori navnlig nævnes projektet samt — bortset fra en enkelt kontrakt — følgende beskrivelse af den pågældendes arbejdsopgaver: »databehandling og udarbejdelse af diagrammer«.

97 I skrivelsen om indledning af proceduren bemærkede Kommissionen følgende:

»2.1 Kommissionens inspektører fik ikke ved kontrollen på stedet forelagt nogen aktivitetsrapport, der kunne godtgøre rigtigheden af de af Babaliti

leverede ydelser. Det fremgår af undersøgelsen af kontrakten, at hun er blevet ansat til at udføre analyser af data og til at udarbejde diagrammer. Ingen anden aktivitet er fastsat i kontrakten.

2.2 De supplerende oplysninger, indeholdende en kortfattet beskrivelse af de opgaver, som Babaliti har udført i forbindelse med projektet, som støttemodtageren fremsendte den 12. [maj] 1999, svarer ikke fuldstændigt til opgavebeskrivelsen i hendes kontrakt og kan i øvrigt ikke godtgøre rigtigheden af det opgivne beløb.«

98 I sine bemærkninger til skrivelsen om indledning af proceduren svarede sagsøgeren, at ansættelsen af Babaliti var sket i overensstemmelse med den nationale procedure, og at de tilsvarende kontrakter var blevet stillet til rådighed for inspektørerne ved kontrollen på stedet. Sagsøgeren har forklaret, at arbejdsopgaverne altid var beskrevet på en kortfattet måde i sådanne kontrakter, men at den projektansvarlige, som anført i kontrakten havde ret til og ansvaret for at anvende det personale, der var tilknyttet projektet, på den mest hensigtsmæssige måde afhængigt af deres kvalifikationer og af behovene.

99 Endvidere har sagsøgeren i skrivelsen af 12. maj 1999 på en mere detaljeret og fuldstændig måde beskrevet Babalitis arbejdsopgaver, hendes specialuddannelse som forstkandidat og hendes relevante faglige erfaring samt de opgaver, den pågældende havde udført i forbindelse med projektet. Sagsøgeren oplyste herved navnlig, at Babaliti mellem marts 1997 og februar 1998 »ha[vde] deltaget i afgrænsningen af pilotområderne, i fastlæggelsen af retningslinjer for udtagning af prøver, i udarbejdelsen af vejledninger med henblik på modtagelse af data og oprettelse af en database over alle oplysningerne fra de seks pilotområder med et samlet areal på 36 hektar«. Endvidere har sagsøgeren forklaret, at »Babaliti ha [vde] foretaget en statistisk behandling af alle dataene (målinger af tusindvis af planter til de seks pilotområder), på grundlag af hvilke hun ha[vde] udarbejdet de diagrammer, der findes i den foreløbige rapport«, og at »de data, der var blevet indsamlet i pilotområderne [endvidere] [var] blevet analyseret ved hjælp af forskellige statistiske metoder, så de kunne præsenteres i form af publikationer i

ansete tidsskrifter eller på konferencer«. Sagsøgeren har forklaret, at »Babaliti i sin egenskab af assistent med en skovbrugsuddannelse ha[vde] deltaget i stikprøvekontrollen af de forskellige aktioner [og] navnlig i kontrollen af resultaterne af de målinger, der var blevet foretaget«.

100 Endvidere har sagsøgeren ligeledes i sine bemærkninger til skrivelsen om indledning af proceduren oplyst, at Babaliti havde ansvaret for »indsamling af alle de krævede bilag i forbindelse med personalets rejser, levering af forbrugsvarer, beskæftigelse af arbejdstagere i pilotområderne samt ansættelse af specialister«, at hun havde »deltaget i udformningen af virksomhedskontrakter og de øvrige erklæringer, der blev forelagt udvalget [...] til godkendelse«, og at hun »ha[vde] påtaget sig at indsamle bilagene vedrørende afholdelsen af de udgifter, som udvalget havde godkendt«. Endelig har sagsøgeren understreget, at »gennemførelsen af projektet ville have været umulig, hvis man ikke havde haft en assistent på fuld tid«.

101 Endelig har Kommissionen i den anfægtede beslutning fastholdt den gennemgang, der allerede er citeret i præmis 82 ovenfor.

Gennemgang af de faktiske omstændigheder

102 Først fremgår det af ovenstående redegørelse for de faktiske omstændigheder, at selv om det, som Kommissionen har anført i den anfægtede beslutnings betragtning 9, tredje led, er korrekt, at Kommissionens inspektører ikke »ved kontrollen på stedet« fik forelagt nogen rapport om Babalitis aktiviteter, må det dog alligevel fastslås, at sagsøgeren efterfølgende i sin skrivelse af 12. maj 1999 fremsendte en beskrivelse af de arbejdsopgaver, som Babaliti havde udført i forbindelse med projektet. Den omstændighed, at denne rapport ikke forelå på tidspunktet for gennemførelse af kontrollen, er ikke i sig selv tilstrækkeligt til at

fastslå, at der er tale om en uregelmæssighed, eftersom sagsøgeren under den efterfølgende administrative procedure har fremlagt tilstrækkelige bilag og forklaringer til at godtgøre rigtigheden af disse udgifter.

103 Dernæst fastslås, at Kommissionen i skrivelsen om indledning af proceduren kritiserede den detaljerede aktivitetsrapport, der var vedlagt skrivelsen af 12. maj 1999. Den fremførte således for det første, at denne rapport kun omfattede en »kortfattet beskrivelse af de arbejdsopgaver, som Babaliti har udført«, og for det andet, at de beskrevne arbejdsopgaver »ikke [svarede] fuldstændigt til beskrivelsen af arbejdsopgaverne i hendes kontrakt«. Kommissionen gentog denne kritik i den anfægtede beslutning og præciserede for så vidt angår det første af de ovenfor nævnte kritikpunkter, at de supplerende oplysninger, som sagsøgeren havde fremsendt, ikke gjorde det muligt at godtgøre det opgivne beløb i forhold til projektets målsætninger. Kommissionen har derimod ikke bestridt hverken realiteten af de tjenesteydelser, som Babaliti har leveret, eller bevisværdien som sådan af de dokumenter, som sagsøgeren fremlagde under den administrative procedure.

104 Det må derfor undersøges, om disse to kritikpunkter, som Kommissionen har formuleret vedrørende Babalitis løn, var begrundede.

— Første kritikpunkt om, at sagsøgeren ikke har forelagt Kommissionen en tilstrækkelig detaljeret rapport om Babalitis aktiviteter

105 Det må fastslås, at sagsøgeren som reaktion på skrivelsen om indledning af proceduren i sine bemærkninger til denne skrivelse i væsentlig grad uddybede beskrivelsen af de arbejdsopgaver, som Babaliti havde udført.

106 Det fremgår herved af punkt 4 i bilag 1 til beslutningen om tildeling, at projektets fem første aktioner — aktioner, der skulle iværksættes i løbet af de første fjorten måneder af gennemførelsen — i alt væsentligt vedrørte udvælgelsen af skovområder, udbygning af infrastrukturen i disse områder (opførelse af indhegning og etablering af adgangsveje), udarbejdelse af en oversigt over vegetationen i disse områder, forberedelse af tilplantning af disse områder (beskæring, fjernelse af vegetation) og indsamling af statistiske data.

107 Det fremgår imidlertid af den beskrivelse af arbejdsopgaverne, som er fremsendt til Kommissionen, at Babaliti har udført forskellige arbejdsopgaver med direkte tilknytning til disse projektmål. Det fremgår således heraf, at Babaliti har overvåget afgrænsningen af pilotområderne, at hun har forberedt og gennemført indsamlingen af data om de seks pilotområder, at hun har foretaget en statistisk behandling af disse data, at hun har deltaget i stikprøvekontrollen af de forskellige aktioner, og at hun har udført forskellige administrative arbejdsopgaver i tilknytning til andre medarbejderes og eksterne virksomheders konkrete gennemførelse af de forskellige aktioner i forbindelse med projektet. Sagsøgeren har endvidere oplyst, at de udførte opgaver vedrørte perioden fra marts 1997 til februar 1998. Endvidere understreges, at sagsøgeren i sin skrivelse af 12. maj 1999, for så vidt angik Babalitis løn, forelagde Kommissionen en oversigt for perioden 1. september 1996 til 31. oktober 1998, hvori der aktion for aktion blev redegjort for det antal måneder, Babaliti havde modtaget løn, samt det månedlige beløb og den samlede løn.

108 Det tilkommer ikke Retten at sætte sin egen vurdering i stedet for Kommissionens af, om sagsøgeren ved at fremlægge en mere detaljeret beskrivelse af arbejdsopgaverne i sine bemærkninger til skrivelsen om indledning af proceduren i tilstrækkelig grad har bevist, således som denne var forpligtet til (jf. præmis 88 ovenfor), at der fandtes en direkte forbindelse mellem på den ene side udgifterne til Babalitis løn og på den anden side projektets forskellige aktioner, og af, om disse udgifter var rimelige i forhold til projektets målsætninger.

109 Det må dog fastslås, at det ikke på grundlag af sagens akter er muligt at forsvare Kommissionens enkle konklusion i den anfægtede beslutning, nemlig at sagsøgeren ikke havde fremlagt »nogen aktivitetsrapport, der kan godtgøre rigtigheden af de af Babaliti leverede ydelser«, og at de »supplerende oplysninger, som støttemodtageren havde fremsendt, ikke gjorde det muligt at godtgøre det opgivne beløbs rigtighed i forhold til projektets målsætninger«, en konklusion, der ikke var ledsaget af nogen form for gennemgang af de fremsendte oplysninger.

110 Derimod fremgår det af det anførte, at sagsøgeren har fremlagt detaljerede oplysninger for at bevise dels, at der fandtes en direkte forbindelse mellem udgifterne til aflønning af Babaliti og projektets forskellige aktioner, dels at dette udgiftsbeløb var rimeligt i forhold til projektets målsætninger.

111 Som svar på Rettens skriftlige spørgsmål om, hvilke supplerende oplysninger sagsøgeren burde have fremlagt i denne forbindelse, har sagsøgte anført, at sagsøgeren burde have fremlagt »detaljerede rapporter om Babalitis nøjagtige arbejde og de fremskridt, hun havde gjort, på månedsbasis eller for en bestemt periode, således at der kunne udføres kontrol og gennemføres en undersøgelse af, om den løn, hun havde fået udbetalt, var berettiget«.

112 Det bemærkes herved, at Kommissionen har ret til at kræve sådanne oplysninger fra modtagere af fællesskabsstøtte, hvis de forekommer den nødvendige for at fastslå, at projektet er gennemført korrekt. Dette kan således være nødvendigt ved kontrollen af den direkte forbindelse mellem de personaleudgifter, der er henført under projektet, og projektets forskellige aktioner, og af, om disse udgifter er rimelige i forhold til det pågældende projekts målsætninger, at råde over rapporter, der for hver måned eller for enhver anden nøjagtigt afgrænset periode indeholder detaljerede oplysninger om de fremskridt, der er gjort inden for rammerne af det projekt, der finansieres med fællesskabsmidler.

113 Endvidere er støttemodtageren i sin egenskab af ansvarlig for projektforvaltningen i princippet den, der er bedst i stand til at afgøre, hvilke oplysninger der skal tilsendes Kommissionen for at godtgøre, at de udgifter, der er henført under projektet, rent faktisk er blevet afholdt (jf. herved Rettens dom af 14.7.1997, sag T-81/95, Interhotel mod Kommissionen, Sml. II, s. 1265, præmis 47).

114 I denne sag bemærkes dog, at Kommissionen i det eneste dokument, hvori den til en vis grad har angivet, hvilket indhold sådanne rapporter burde have, nemlig skrivelsen af 21. april 1999 (jf. præmis 93 ovenfor), anmodede sagsøgeren om at fremsende en rapport med oplysninger om funktioner, udførte arbejdsopgaver og anvendt tid. Det må imidlertid konstateres, at sagsøgeren i sin skrivelse af 12. maj 1999 og i sine bemærkninger til skrivelsen om indledning af proceduren har givet detaljerede oplysninger om de funktioner, som Babaliti har udøvet, de arbejdsopgaver, hun har udført, og den tid, hun herved havde anvendt.

115 Sagsøgeren har således i overensstemmelse med sin forpligtelse til loyalitet, der er en følge af forpligtelsen til at gennemføre projektet i en partnerskabsånd og en ånd af gensidig tillid, besvaret Kommissionens anmodninger om oplysninger om Babalitis aktiviteter. Selv om Kommissionen, som allerede fastslået i præmis 112 ovenfor, havde ret til at kræve supplerende oplysninger, for eksempel de oplysninger, der var anført i dens svar på Rettens skriftlige spørgsmål, står det ikke desto mindre klart dels, at sagsøgeren allerede havde fremsendt detaljerede oplysninger om dette spørgsmål, dels at det ikke fremgår af nogen af sagens akter, at sagsøgeren ikke skulle have været i stand til eller villig til at imødekomme disse anmodninger, hvis de var blevet fremsendt i rette tid under den administrative procedure.

116 Hvis Kommissionen i en sådan særlig situation skønnede, at den havde brug for mere præcise oplysninger end dem, der allerede var fremsendt, for at kunne foretage en korrekt undersøgelse af projektet, burde den have meddelt støttemodtageren dette på en tilstrækkelig konkret måde for at give denne mulighed for, inden afslutningen af proceduren og ophævelsen af støtten, at fremsende disse oplysninger til Kommissionen (jf. præmis 47 og 48 ovenfor). Det påhviler

støttemodtageren at forsyne Kommissionen med beviser for, at de afholdte udgifter er berettigede i forhold til projektets målsætninger. Sagsøgeren var ligeledes i sin egenskab af ansvarlig for projektforvaltningen i princippet den, der bedst var i stand til at afgøre, hvilke oplysninger denne burde fremsende til Kommissionen (jf. præmis 113 ovenfor). Men som det fremgår af præmis 105-107 ovenfor, havde sagsøgeren imidlertid i dette særlige tilfælde detaljeret besvaret Kommissionens anmodninger. Hvis Kommissionen i et sådant tilfælde imidlertid alligevel skønnede, at den havde brug for supplerende oplysninger for at kunne kontrollere, om projektet var blevet udført korrekt, burde den, for ikke at gøre sagsøgerens bevisbyrde umulig, have givet sagsøgeren tilstrækkeligt præcise oplysninger om, hvilke informationer den stadig havde behov for og kunne derfor ikke blot afvise de fremsendte oplysninger som utilstrækkelige.

117 Følgelig kan Kommissionen ikke i den anfægtede beslutning med føje kritisere sagsøgeren for ikke at have fremsendt en tilstrækkelig detaljeret rapport om Babalitis aktiviteter for at godtgøre, at dennes løn var blevet henført under projektet, da den ikke havde givet tilstrækkeligt præcise oplysninger, ligesom den heller ikke kunne kritisere sagsøgeren for, at de supplerende oplysninger, der blev fremsendt i løbet af den administrative procedure, ikke gjorde det muligt at godtgøre rigtigheden af det opgivne beløb.

— Andet kritikpunkt vedrørende den omstændighed, at de aktiviteter, der var beskrevet i skrivelsen af 12. maj 1999, ikke svarede til Babalitis funktioner, således som de var beskrevet i dennes arbejdskontrakter

118 Det bemærkes, at sagsøgeren i sine bemærkninger til skrivelsen om indledning af proceduren navnlig fremkom med følgende to forklaringer: For det første forklarede sagsøgeren, at de arbejdskontrakter, universitetet indgår, normalt kun omfatter en kortfattet beskrivelse af de pågældende ansattes funktioner, og at Panetsos på grundlag af kontrakten havde ret til og ansvar for at præcisere disse funktioner yderligere, således at projektet kunne gennemføres under de bedst mulige vilkår; for det andet har sagsøgeren på en detaljeret og fuldstændig måde

beskrevet Babalitis funktioner ved at forklare, at den pågældende i modsætning til, hvad der umiddelbart fremgår af den kortfattede beskrivelse i kontrakten, var ansvarlig for et bredt udsnit af opgaver i forbindelse med projektet (jf. præmis 99 ovenfor).

119 Følgelig påviste sagsøgeren under den administrative procedure over for Kommissionen, at kontraktforholdet med Babaliti ikke blot var begrænset til de funktioner, der var defineret i dennes arbejdskontrakter.

120 I en sådan situation kunne Kommissionen imidlertid ikke uden at foretage en gennemgang af de oplysninger, som sagsøgeren fremkom med under den administrative procedure, benægte bevisværdien af alle de elementer, som sagsøgeren havde fremlagt som supplement til indholdet af Babalitis arbejdskontrakter med hensyn til de arbejdsopgaver, som sidstnævnte har udført, udelukkende på grundlag af det ræsonnement, der fremgår af skrivelsen om indledning af proceduren.

121 Følgelig har Kommissionen ligeledes med urette foreholdt sagsøgeren, at de aktiviteter, der var beskrevet i skrivelsen af 12. maj 1999, ikke svarede til Babalitis funktioner, som de fremgår af dennes arbejdskontrakter.

122 Henset til det anførte har Kommissionen anlagt et urigtigt skøn for så vidt angår den tredje uregelmæssighed, der er anført i den anfægtede beslutning.

b) Sjette uregelmæssighed vedrørende Babalitis rejseomkostninger

123 Det må fastslås, at Kommissionen i punkt 2 i bilag 2 til beslutningen om tildeling har præciseret, at »rejseudgifterne [skulle] have direkte tilknytning til iværksættelsen af aktionen, og at dette beløb [skulle] gøre det muligt at dække udgifterne til aktionen«.

124 Det følger heraf, at sagsøgeren burde være bekendt med, at universitetet skulle kunne fremlægge bilag for Kommissionen, der kunne dokumentere, at der fandtes en direkte forbindelse mellem Babalitis rejseomkostninger og gennemførelsen af projektets forskellige aktioner, og at disse udgifter var rimelige i forhold til projektets målsætninger.

125 Det er på denne baggrund, det nu må undersøges, om Kommissionen anlagde et urigtigt skøn, da den i den anfægtede beslutning fastslog, at Babalitis rejseomkostninger ikke kunne henføres under projektet, eftersom det ikke kunne godtgøres på grundlag af beskrivelsen af hendes arbejdsopgaver i arbejdskontrakterne, at der var behov for, at hun foretog tjenesterejser til projektstederne, og eftersom sagsøgeren ikke havde fremlagt nogen dokumentation for, at disse tjenesterejser var berettigede i forhold til projektets målsætninger.

126 Det fremgår herved af sagens akter, at Kommissionen i sine skrivelser af 9. juli 1998 og 21. april 1999 anmodede sagsøgeren om navnlig at sende den bilag for alle de udgifter, der var henført under projektet (jf. præmis 92 og 93 ovenfor), samt Babalitis arbejdskontrakter. I bilaget til sin skrivelse af 12. maj 1999 fremsendte sagsøgeren ud over den detaljerede aktivitetsrapport og de arbejdskontrakter, der er nævnt i præmis 95 og 96 ovenfor, en oversigt med titlen »Fordeling af rejseudgifterne på de forskellige aktioner« til Kommissionen for så vidt angik Babalitis rejseomkostninger.

127 Dernæst bemærkede Kommissionen i skrivelsen om indledning af proceduren for så vidt angik Babalitis rejseomkostninger følgende: »Da [Babalitis] arbejdsopgaver bestod i at analysere data og udarbejde diagrammer, forekommer behovet for at foretage tjenesterejser til projektstederne ikke berettiget«.

128 I sine bemærkninger til skrivelsen om indledning af proceduren anførte sagsøgeren (jf. præmis 99 ovenfor), at Babaliti udførte arbejdsopgaver svarende til en forstkandidats, og redegjorde for de forskellige arbejdsopgaver, som hun var blevet betroet ud over de arbejdsopgaver, der udtrykkeligt fremgik af hendes arbejdskontrakter. Sagsøgeren mente, at det fremgik heraf, at den pågældendes tjenesterejser var nødvendige for projektets gennemførelse. Endvidere tilsendte sagsøgeren Kommissionen som bilag blanketterne vedrørende Babalitis tjenesterejser underskrevet af Panetsos, på hvilke han havde attesteret, at de opgivne oplysninger var korrekte.

129 Indledningsvis fremgår det af ovenstående, at Kommissionen alene på grundlag af arbejdsbeskrivelsen i Babalitis arbejdskontrakter med rimelighed kunne nære tvivl med hensyn til behovet for, at Babaliti foretog tjenesterejser til projektstederne. Som det således allerede er fastslået i præmis 96 ovenfor, fremgik det udelukkende af disse arbejdskontrakter, at Babaliti skulle foretage analyser af data og udarbejde diagrammer, opgaver, som umiddelbart ikke kræver, at den pågældende person aflægger besøg på de forskellige projektsteder, hvilket sagsøgeren i øvrigt ikke har bestridt.

130 Som det allerede er fastslået i præmis 95 og præmis 103 ovenfor, fremsendte sagsøgeren imidlertid i sine bemærkninger til skrivelsen om indledning af proceduren en detaljeret og fuldstændig beskrivelse af Babalitis funktioner til Kommissionen. Sagsøgeren beviste således i løbet af den administrative procedure,

at kontraktforholdet med Babaliti ikke blot var begrænset til de funktioner, der var defineret i dennes arbejdskontrakter (jf. præmis 119 ovenfor).

131 Kommissionen har imidlertid ikke i skrivelsen om indledning af proceduren og i den anfægtede beslutning taget hensyn til disse oplysninger, men har alene gentaget påstanden om manglende overensstemmelse mellem de funktioner, der var defineret i kontrakten, og de udførte arbejdsopgaver.

132 Manglende overensstemmelse mellem de funktioner, der var defineret i en kontrakt indgået med en person, som arbejder for et projekt, der finansieres ved hjælp af fællesskabsmidler, og de arbejdsopgaver, som denne person reelt har udført, og for hvilke udgifterne er henført under projektet, kan være et tegn på, at der foreligger en uregelmæssighed som omhandlet i artikel 24 i forordning nr. 4253/88, som ændret, hvis den forhindrer kontrol af behovet for at afholde disse udgifter i forbindelse med gennemførelsen af projektet. Det var således i princippet med rette, at Kommissionen rejste dette problem i løbet af den administrative procedure for at give sagsøgeren mulighed for at fremkomme med forklaringer om dette spørgsmål. Kommissionen kunne ligeledes f.eks. i de betingelser, der findes som bilag til beslutningerne om tildeling, have oplyst, at den detaljerede beskrivelse af de funktioner, som personer, der arbejder for projektet, udøver — en beskrivelse, som støttemodtagerne under alle omstændigheder skal fremsende (jf. præmis 124 ovenfor) — absolut skal fremgå af selve arbejdskontrakterne.

133 I denne sag omfattede beslutningen om tildeling imidlertid for det første ingen sådan oplysning. For det andet har sagsøgeren under den administrative procedure påvist, at kontraktforholdet med Babaliti ikke blot bestod i de funktioner, der var defineret i dennes arbejdskontrakter. Da Kommissionen således alene har baseret sig på den omstændighed, at der ikke var overensstemmelse mellem de funktioner, der var defineret i Babalitis arbejdskontrakter, og de udførte arbejdsopgaver, har den ikke foretaget en korrekt undersøgelse af projektets gennemførelse i henhold til artikel 24 i forordning nr. 4253/88, som ændret (jf. præmis 47 ovenfor), inden den afsluttede proceduren, eftersom den ikke har taget hensyn til de forklaringer, som sagsøgeren fremsendte under den administrative procedure.

134 Endvidere må det for så vidt angår blanketterne vedrørende Babalitis tjenesterejser, som sagsøgeren korrekt fremsendte under den administrative procedure, hvilket sagsøgte indrømmede i sit svar på et skriftligt spørgsmål fra Retten, konstateres, at disse bilag var forsynet med projektnavn, Babalitis navn, datoer og det antal dage, tjenesterejserne varede, de besøgte projektsteder og undtagen for to af blanketternes vedkommende en beskrivelse af formålet med de pågældende tjenesterejser. Det fremgik således heraf, at Babaliti havde foretaget »udvælgelse af beplantninger i de områder, der var ramt af brande«, »afgrænsning af pilotområderne«, »overvågning af beskæringen af skovene« eller »overvågning af opførelsen af indhegninger«.

135 Kommissionen gjorde i sit svarskrift og i sine svar på mundtlige spørgsmål fra Retten under retsmødet gældende, at disse dokumenter ikke var ledsaget af rapporter indeholdende en beskrivelse af de opgaver, som Babaliti helt nøjagtigt havde udført i forbindelse med sine tjenesterejser, og derfor ikke kunne accepteres som bilag.

136 Det skal herved af de grunde, der allerede er angivet i præmis 112 ovenfor, bemærkes, at Kommissionen kan kræve mere nøjagtige oplysninger fra modtagerne af fællesskabsstøtte, hvis de forekommer den nødvendige for at fastslå, om projektet er gennemført korrekt. Dette kan således under særlige omstændigheder være nødvendigt ved den kontrol af den direkte forbindelse mellem de rejseudgifter, der er henført under projektet, og projektets forskellige aktioner, og af, om disse udgifter er passende i forhold til det pågældende projekts målsætninger, at råde over specifikke rapporter om hver enkelt af de pågældende tjenesterejser.

137 Selv om det ikke tilkommer Retten at sætte sin egen vurdering af disse dokumenter i stedet for Kommissionens, står det dog fast, at de bilag, som sagsøgeren fremsendte under den administrative procedure i den foreliggende sag, ikke kunne afvises som værende uden nogen form for bevisværdi, hvorfor Kommissionen ikke uden at anmode sagsøgeren om at fremsende mere præcise oplysninger kunne konkludere, at gennemførelsen af projektet var præget af uregelmæssigheder i henhold til artikel 24 i forordning nr. 4253/88, som ændret,

og beslutte at ophæve støtten. Ved at handle således har Kommissionen frataget sagsøgeren muligheden for at fremsende de dokumenter, der ifølge Kommissionen ville have været nødvendige for at bevise, at de afholdte udgifter var berettigede i forhold til projektets målsætninger.

138 Det følger heraf, at Kommissionen ikke i den anfægtede beslutning, uden at have fremkommet med mere præcise angivelser af, hvilke bilag og supplerende forklaringer sagsøgeren burde have fremsendt, med rette kunne kritisere sagsøgeren for ikke at have fremsendt dokumenter, der gjorde det muligt at godtgøre Babalitis rejseudgifter i forhold til projektets målsætninger.

139 For så vidt angår den omstændighed, at sagsøgte i sit svarskrift gjorde gældende, at sagsøgeren heller ikke under den administrative procedure havde fremsendt bilag vedrørende de hotel- og opholdsudgifter, som Babalitis tjenesterejser havde givet anledning til, bemærkes, at Kommissionen ikke har anført denne påstand i den anfægtede beslutning. I denne beslutning har Kommissionen nemlig alene gjort gældende, at sagsøgeren ikke havde bevist, at der fandtes en direkte forbindelse mellem de udgifter, der var henført under projektet, og de gennemførte aktioner, og at disse udgifter var begrænset til det, der var nødvendigt for projektets gennemførelse. Følgelig kan manglende bilag vedrørende de hotel- og opholdsudgifter, som Babalitis tjenesterejser har givet anledning til, selv hvis en sådan mangel antages godtgjort, ikke fremføres i forbindelse med undersøgelsen af den anfægtede beslutnings lovlighed.

140 Følgelig har Kommissionen anlagt et urigtigt skøn i forbindelse med den sjette uregelmæssighed.

D — *Fjerde uregelmæssighed om diæter udbetalt til Panetsos*

1. Den anfægtede beslutning

141 Den anfægtede beslutnings betragtning 9, fjerde led, har følgende ordlyd:

»De diæter, der var henført under projektet, og som Panetsos havde modtaget til refusion af udgifter i forbindelse med tjenesterejser, beløb sig til 33 000 GRD. De øvrige deltagere i projektet modtog diæter på 12 000 GRD. Følgelig er de udgifter i forbindelse med Panetsos' tjenesterejser, der er henført under projektet, overvurderede og uberettigede. Støttemodtageren har ikke tilsendt Kommissionen nogen dokumenter, der berettiger udbetalingen af et højere beløb til Panetsos.«

2. Parternes argumenter

142 Sagsøgeren har anført, at universitetet i sine bemærkninger til skrivelsen om indledning af proceduren allerede havde understreget, at alle deltagerne i projektet med undtagelse af Panetsos fik dækket deres hoteludgifter separat af udvalget på grundlag af bilag og fik udbetalt diæter på 12 000 GRD. Desuden har sagsøgeren anført, at Panetsos modtog diæter på 33 000 GRD/dag, dvs. nøjagtigt det beløb, der var afsat i projektets budget, således som det blev godkendt. Disse diæter skulle imidlertid dække hotel- og restaurationsudgifter og resulterede i sidste ende i et beløb, der næsten svarede til det beløb, som de øvrige deltagere havde fået udbetalt. Sagsøgeren fremlagde i denne forbindelse flere oversigter over tjenesterejser med angivelse af datoer og diverse fakturaer.

143 Sagsøgte bestrider sagsøgerens argumenter.

3. Rettens bemærkninger

144 Som det allerede er blevet fastslået i præmis 123 og 124 ovenfor, burde sagsøgeren på grundlag af de betingelser, der var opstillet i beslutningen om tildeling, være bekendt med, at det skulle kunne fremlægge bilag for Kommissionen, der kunne dokumentere, at de opgivne rejseomkostninger reelt var blevet afholdt, at de havde direkte forbindelse med gennemførelsen af projektets forskellige aktioner, og at disse udgifter var rimelige i forhold til projektets målsætninger.

145 Herved bemærkes, at det i punkt 7 i budgetforslaget for projektet, som findes i bilag 1 til beslutningen om tildeling, bestemmes, at der for syv ud af de ni aktioner fastsættes »rejse- og opholdsudgifter«. Endvidere præciseres beregningsmetoden i forbindelse med budgettet for den første aktion. Heri anføres således antallet af rejsedage ganget med et fast beløb på 109 EUR (33 000 GRD). Denne samme beregning fandtes ligeledes, om end mindre detaljeret, i beskrivelsen af de andre berørte aktioner.

146 Følgelig har sagsøgeren med rette anført, at projektet for visse rejseomkostningers vedkommende omfattede et fast beløb på 33 000 GRD.

147 Kommissionen bestred imidlertid ikke i den anfægtede beslutning disse beløb som sådanne. Derimod påpegede den, at den ved kontrollen med projektet opdagede en uoverensstemmelse med hensyn til rejseudgifterne, idet der under projektet var blevet henført et beløb på 33 000 GRD i tilknytning til tjenesterejser udført af

Panetsos, mens dette beløb i tilknytning til de øvrige medarbejderes tjenesterejser kun var på 12 000 GRD. Den anførte derfor i skrivelsen om indledning af proceduren, at rejseomkostningerne i forbindelse med Panetsos' tjenesterejser forekom overvurderede i forhold til rejseomkostningerne for de øvrige personer, der havde arbejdet på projektet, og at disse omkostninger derfor ikke forekom berettigede. I sine bemærkninger til skrivelsen om indledning af proceduren anførte sagsøgeren, at denne forskel beroede på, at Panetsos' diæter omfattede hotel- og restaurationsudgifter, mens der for de øvrige medarbejderes vedkommende var afsat en særlig godtgørelse til dækning af hoteludgifter.

148 På grundlag af disse forklaringer kunne Kommissionen imidlertid med rimelighed konkludere, at de rejsediæter, der blev udbetalt til Panetsos, ikke var berettigede sammenlignet med dem, der blev udbetalt til de øvrige medarbejdere.

149 Da denne godtgørelse således blev udbetalt til Panetsos uafhængigt af, om han reelt havde afholdt hotel- og restaurationsudgifter under sine tjenesterejser, gjorde denne metode til beregning af rejsediæterne det umuligt for Kommissionen at foretage nogen form for kontrol af, om disse udgifter reelt var afholdt, og om de var rimelige. Sagsøgeren har således ikke fremlagt bilag for Kommissionen, såsom hotelregninger eller restaurationsregninger, der har gjort det muligt for hver enkelt tjenesterejse at kontrollere, om disse udgifter svarede til en reel omkostning, og om størrelsen af den faste godtgørelse var rimelig, selv om sagsøgeren i lyset af den kritik, der blev rejst i skrivelsen om indledning af proceduren, burde forstå, at den skulle fremsende sådanne bilag.

150 Det følger heraf, at Kommissionen ikke har anlagt et urigtigt skøn i forbindelse med den fjerde uregelmæssighed, der er anført i den anfægtede beslutning.

E — *Femte uregelmæssighed om Panetsos' rejseudgifter*

1. Den anfægtede beslutning

151 Den anfægtede beslutnings betragtning 9, femte led, har følgende ordlyd:

»Panetsos' rejseudgifter er henført under projektet på grundlag af en kilometergodtgørelse. Da disse tjenesterejser er blevet foretaget i en bil finansieret af projektet, er disse udgifter ikke berettigede. Endvidere er der ikke fremlagt nogen dokumentation for Kommissionen for, at de tjenesterejser, der er foretaget, var berettigede i forhold til projektets målsætninger.«

2. Parternes argumenter

152 Sagsøgeren har anført, at det allerede i sine bemærkninger til skrivelsen om indledning af proceduren havde henvist til, at projektets budget (beslutningen om tildeling, bilag 1, punkt 7.1.1, »Udstyr«), som Kommissionen havde godkendt, indeholdt en bestemmelse om, at der skulle stilles en bil til rådighed for Panetsos til brug for dennes aktiviteter i tilknytning til projektet. Dette køretøj blev imidlertid stillet til rådighed på grundlag af en leasingkontrakt, der ikke dækkede kørsels- og forsikringsomkostningerne. Ifølge sagsøgeren udgjorde kilometergodtgørelsen, som var fastsat i projektets budget, således en udgift, der adskilte sig fra udgiften til brug af køretøjet, og bortfaldt ikke på grund af leasingkontrakten.

153 Sagsøgte bestrider sagsøgerens argumenter.

3. Rettens bemærkninger

154 Under hensyntagen til præmis 123 og 124 ovenfor må det undersøges, om Kommissionen har anlagt et urigtigt skøn ved at betragte kilometergodtgørelsen i forbindelse med Panetsos' tjenesterejser som uberettiget i forhold til projektets målsætninger.

155 Herved bemærkes, at sagsøgeren ikke bestrider, at Panetsos har foretaget de pågældende tjenesterejser i en bil, der var blevet stillet til hans rådighed i forbindelse med projektet på grundlag af en leasingkontrakt, og at Panetsos derfor ikke selv afholdte udgifterne til afskrivning på denne bil. I forbindelse med kontrollen konstaterede Kommissionen imidlertid, at benzinudgifterne svarende til det antal kilometer, som Panetsos havde tilbagelagt, kun beløb sig til omkring halvdelen af den kilometergodtgørelse, der var henført under projektet.

156 Stillet over for denne beregning ved Retten forklarede sagsøgeren, at denne kilometergodtgørelse også dækkede en forsikringsselvrisiko, som Panetsos skulle have betalt i tilfælde af en ulykke med denne bil. Det må imidlertid fastslås, at sådanne udgifter er rent hypotetiske og ikke reelle, hvorfor Kommissionen derfor med rette kunne afvise, at de henføres under projektet.

157 Det følger heraf, at Kommissionen ikke har anlagt et urigtigt skøn i forbindelse med den femte uregelmæssighed, der er anført i den anfægtede beslutning.

F — *Syvende uregelmæssighed om aflønning af og rejseudgifter for arbejdstagere, der har arbejdet på projektet*

1. Den anfægtede beslutning

158 Den anfægtede beslutnings betragtning 9, syvende led, har følgende ordlyd:

»Under rubrikkerne »rejse- og opholdsudgifter« er der blevet opgivet et beløb på 3 098 317 GRD svarende til fjorten personers arbejde på de forskellige projektsteder. Ligeledes er der under rubrikken »kontrakter om tjenesteydelser« blevet opgivet et beløb på 10 650 000 GRD svarede til atten personers arbejde på tre af de seks projektsteder. Der er ikke fremlagt nogen dokumentation for, at disse udgifter er berettigede i forhold til projektets målsætninger.«

2. Parternes argumenter

159 Sagsøgeren har anført, at det i sine bemærkninger til skrivelsen om indledning af proceduren allerede havde tilsendt Kommissionen alle bilagene vedrørende de udgifter, der er nævnt i den anfægtede beslutnings betragtning 9, syvende led. Sagsøgeren har anført, at disse dokumenter, der ligeledes var vedlagt stævningen, vedrørte aflønning af og rejseudgifter for arbejdstagere, der har arbejdet på projektet, og udgør tilstrækkelig dokumentation for hver enkelt rejse og for det afholdte udgiftsbeløb.

160 Sagsøgte har gjort gældende, at de dokumenter, som sagsøgeren henviser til, og som allerede blev fremlagt for den under den administrative procedure, ikke er bevis for, at de ydelser, der er henført under projektet, reelt er blevet leveret. Der er alene tale om lister med angivelse af rejsedato, transportform, støttemodtager og beløb og en kortfattet beskrivelse af formålet med rejsen. Disse dokumenter var ikke ledsaget af bilag, såsom besøgsrapporter, hvori der blev gjort rede for ydelserne og arbejdets varighed. Endvidere var de angiveligt kun sjældent ledsaget af bilag for opholdsudgifter, såsom hoteludgifter.

161 Hvad angår kontrakterne om tjenesteydelser har sagsøgte anført, at disse kontrakter indeholdt bestemmelser om en fast løn, men derimod ikke indeholdt en klar beskrivelse af arbejdsopgaverne eller af det arbejde, der forventedes udført. Derfor gjorde de ifølge sagsøgte det ikke muligt at kontrollere, i hvilket omfang disse personer var blevet ansat til at udføre arbejde i forbindelse med projektet. Endvidere har sagsøgte understreget, at Kommissionens inspektører ikke i løbet af kontrollen på stedet fik forelagt nogen bilag vedrørende det udførte arbejde og varigheden af arbejdstagernes arbejde inden for rammerne af projektet.

3. Rettens bemærkninger

162 Som allerede fastslået i præmis 65, 123 og 124 ovenfor, burde sagsøgeren på grundlag af betingelserne i beslutningen om tildeling være klar over, at universitetet skulle kunne fremlægge bilag og forklaringer for Kommissionen, der kunne dokumentere, at der fandtes en direkte forbindelse mellem på den ene side aflønningen af de arbejdstagere, der har arbejdet på projektet, og de forskellige rejseomkostninger i tilknytning til dette arbejde og på den anden side de udgifter, der var henført under projektet, og at disse udgifter var rimelige i forhold til projektets målsætninger.

163 Det må på denne baggrund undersøges, om Kommissionen har anlagt et urigtigt skøn ved for så vidt angår aflønningen af og rejseomkostningerne for de arbejdstagere, der har arbejdet på projektet, at fastslå, at der »ikke [va]r fremlagt nogen dokumentation for, at disse udgifter [va]r berettigede i forhold til projektets målsætninger«.

164 Det må herved fastslås, at sagsøgeren som svar på Kommissionens skrivelse af 21. april 1999 (jf. præmis 93 ovenfor) med skrivelsen af 12. maj 1999 tilsendte denne en oversigt med titlen »De forskellige arbejdstageres funktioner og den anvendte tid [på projektet]«. I denne oversigt oplyste sagsøgeren navnene på de pågældende personer, den periode, de forskellige arbejdstagere havde udført arbejde på projektet, de aktioner, i forbindelse med hvilke dette arbejde var blevet udført, og gav en kortfattet beskrivelse af en eller flere af følgende opgaver, der er udført i forbindelse med dette arbejde »etablering af brandbælter«, »beskæring«, »fjernelse af vegetation«, »bistand med opmåling af områder« og »bistand med udarbejdelse af kort«. Den har ligeledes forelagt Kommissionen to andre tabeller, hvori den oplyste størrelsen af den løn, der er udbetalt til de forskellige arbejdstagere, og præciserede dels forskellige af de aktioner under projektet, dels de projektområder, der var omfattet af dette arbejde.

165 Endvidere har sagsøgeren for hver af de pågældende arbejdstagere forelagt Kommissionen en arbejdskontrakt med angivelse af især projektets navn og, bortset fra en enkelt kontrakts vedkommende, en kortfattet beskrivelse af de opgaver, der i hovedsagen svarer til beskrivelserne i den oversigt, der er nævnt i foregående præmis. Samtidig oplyste sagsøgeren, at det på grund af arten af det udførte arbejde ikke var muligt nærmere at redegøre for, hvilke arbejdsopgaver de enkelte arbejdstagere rent konkret havde udført.

166 I skrivelsen om indledning af proceduren har Kommissionen trods den særlige betydning, som denne skrivelse har i forbindelse med en sådan procedure (jf. præmis 48 ovenfor), alene vedrørende disse dokumenter fremført, at »de oplysninger, som støttemodtageren fremsendte den 12. maj 1999, ikke [gjorde] det muligt at kontrollere de personaleomkostninger, der var opgivet i disse rubrikker«, uden dog at give sagsøgeren den mindste indikation af, hvilke

oplysninger sagsøgeren burde have fremlagt for at godtgøre rigtigheden af disse udgifter. Den har heller ikke taget noget forbehold med hensyn til bevisværdien som sådan af de dokumenter, som sagsøgeren har fremlagt.

167 I sine bemærkninger til skrivelsen om indledning af proceduren fremsendte sagsøgeren endvidere blanketter vedrørende de forskellige arbejdstageres rejseomkostninger til Kommissionen, hvorpå Panetsos havde attesteret, at de opgivne oplysninger var korrekte. Disse bilag var endvidere forsynet med projektets navn og de forskellige arbejdstageres navn, datoer og antal rejsedage, de projektsteder, der var berørt af disse rejser, samt en beskrivelse af de opgaver, der var udført i forbindelse med disse rejser, som hovedsagelig svarede til beskrivelsen i de oversigter og kontrakter, der er nævnt i præmis 164 og 165 ovenfor. Endelig forklarede sagsøgeren for så vidt angik de faste beløb, der var blevet udbetalt til disse arbejdstagere, at de var blevet ansat i henhold til specifikke nationale bestemmelser om ansættelse af arbejdsløse.

168 I den anfægtede beslutnings betragtning 9, syvende led, gentog Kommissionen alene den kritik, den allerede havde fremsat i skrivelsen om indledning af proceduren, og bemærkede, at sagsøgeren ikke havde »fremlagt nogen dokumentation for, at disse udgifter var berettigede i forhold til projektets målsætninger«.

169 Det fremgår imidlertid af præmis 164-167 ovenfor, at det på grundlag af de bilag, som sagsøgeren fremlagde i løbet af den administrative procedure, var muligt at kontrollere, i hvilken periode en bestemt arbejdstager havde udført en bestemt type arbejde, på et bestemt projektsted og inden for rammerne af bestemte aktioner omfattet af projektet.

170 Endvidere fremgik det, skønt beskrivelsen af de udførte opgaver var kortfattet, klart, at disse arbejdstagere havde udført arbejdsopgaver, der havde direkte forbindelse med projektets målsætninger. Som allerede fastslået i præmis 106

ovenfor, omfattede projektet arbejder med henblik på udbygning af infrastrukturen i de udvalgte områder (opførelse af indhegning og etablering af adgangsveje) og forberedelsesarbejder med henblik på tilplantning af disse områder (beskæring, fjernelse af vegetation).

171 Selv om sagsøgeren, som Kommissionen for første gang gjorde gældende i sit svarskrift, ikke har fremlagt bilag for alle de pågældende rejser, såsom bilag for hoteludgifter, er det dog endvidere klart, at de bilag, som sagsøgeren fremsendte, ikke som helhed kunne afvises som værende uden nogen form for bevisværdi, men tværtimod gjorde det muligt at kontrollere, om der fandtes en direkte forbindelse mellem det udførte arbejde og de udgifter, der var henført under projektet.

172 Selv om det ikke tilkommer Retten at sætte sin egen vurdering af disse dokumenter i stedet for Kommissionens, står det dog fast, at det ikke på grundlag af sagens akter kan påstås, at »der ikke var fremlagt nogen dokumentation for, at disse udgifter var berettigede i forhold til projektets målsætninger«, således som Kommissionen kategorisk gjorde i den anfægtede beslutning.

173 Adspurgt under retsmødet om, hvilken form for yderligere oplysninger sagsøgeren burde have fremlagt for at godtgøre disse udgifter, anførte sagsøgte, at sagsøgeren burde have fremlagt mere præcise oplysninger om de forskellige arbejdstageres aktiviteter. Som eksempel nævnte sagsøgte navnlig, at sagsøgeren for så vidt angår beskæringsarbejdet burde have oplyst, hvor mange kvadratmeter træer de enkelte arbejdstagere havde fældet på de forskellige projektsteder, således at man kunne have kontrolleret, om de udgifter, der var henført under projektet, var rimelige i forhold til projektets målsætning.

174 I denne forbindelse skal det af de årsager, der er anført i præmis 112 ovenfor, understreges, at Kommissionen har ret til at kræve mere nøjagtige oplysninger fra modtagerne af fællesskabsstøtte, hvis de forekommer den nødvendige for at kunne bevise, at projektet er gennemført korrekt. Det kan således under særlige

omstændigheder forekomme nødvendigt ved kontrollen af den direkte forbindelse mellem de rejseudgifter, der er henført under projektet, og projektets forskellige aktioner og af, om disse udgifter er rimelige i forhold til det pågældende projekts målsætninger, at råde over rapporter indeholdende en detaljeret beskrivelse af det arbejde, der er udført på de enkelte projektsteder.

175 Det må imidlertid fastslås, at sagsøgeren, da Kommissionen ikke havde fremsat nogen som helst anmodning om at fremsende mere præcise oplysninger, med rimelighed kunne formode, at de bilag og forklaringer, som den fremlagde i løbet af den administrative procedure, på baggrund af det pågældende arbejdes art var tilstrækkeligt bevis for, at der fandtes en direkte forbindelse mellem på den ene side aflønningen af de arbejdstagere, der havde arbejdet på projektet, og de forskellige rejseomkostninger i tilknytning til dette arbejde og på den anden side de udgifter, der var henført under projektet, og at disse udgifter var rimelige i forhold til projektets målsætninger. Umiddelbart kan det således forekomme unødvendigt i rapporterne at gøre mere detaljeret rede for, hvori disse arbejdstageres manuelle arbejde helt nøjagtigt bestod, såsom beskæringsarbejde eller opførelse af indhegning.

176 Kommissionen kunne derfor ikke uden at anmode sagsøgeren om at fremsende mere præcise oplysninger afslutte proceduren og dermed fratage sagsøgeren enhver mulighed for at forklare de forhold, der ifølge Kommissionen ville have været nødvendige for at bevise, at de afholdte udgifter var berettigede i forhold til projektets målsætninger.

177 Følgelig har Kommissionen anlagt et urigtigt skøn i forbindelse med den syvende uregelmæssighed i tilknytning til projektet.

G — *Ottende uregelmæssighed om indkøb af udstyr*

1. Den anfægtede beslutning

178 I den anfægtede beslutnings betragtning 9, ottende led, har sagsøgte fremført følgende:

»Under rubrikken »indkøb af udstyr« er et beløb på 1 145 324 GRD henført under projektet svarende til indkøb af en bærbar pc og en kontrolenhed med printer. Kommissionens inspektører konstaterede, at pc'en blev anvendt i forbindelse med andre projekter. Følgelig [burde] prisen henføres pro rata i forhold anvendelsen i forbindelse med dette projekt. Kommissionen har ikke modtaget nogen begrundelse eller noget bilag, der godtgør, at hele prisen er henført under dette projekt.«

2. Parternes argumenter

179 Sagsøgeren har fremlagt fakturaer for indkøb af det pågældende edb-udstyr for Retten og har anført, at sagsøgte ikke kunne tage den omstændighed, at en af disse computere blev anvendt i forbindelse med andre projekter, i betragtning. Under alle omstændigheder er sagsøgtes argumenter vedrørende denne uregelmæssighed angiveligt alt for vage og vedrører under alle omstændigheder kun en af computerne og derfor kun omkring halvdelen af de dertil knyttede udgifter.

180 Sagsøgte har hertil anført, at den bærbare computer ikke blev præsenteret for Kommissionens inspektører ved kontrollen på stedet, og at sagsøgeren heller ikke

har fremlagt beviser for indkøb af denne bærbare computer eller for, at den blev anvendt til projektet. Sagsøgeren erkendte dog, at den bærbare computer ikke var blevet anvendt i løbet af projektets første fase, men anførte, at der ville blive fremlagt bevis for, at den var blevet anvendt på et senere tidspunkt.

181 Hvad angår den anden computer hævder sagsøgte, at sagsøgeren har erkendt, at den ligeledes var blevet brugt til andre projekter. Under disse omstændigheder burde de udgifter, der var henført under projektet, imidlertid være nedsat pro rata i forhold til anvendelsen af computeren i forbindelse med det omtvistede projekt.

3. Rettens bemærkninger

182 Det bemærkes først, at Kommissionen i sin skrivelse om indledning af proceduren rejste tvivl med hensyn til, at der under projektet var henført et beløb på 1 145 324 GRD, der var opført i rubrikken »indkøb af udstyr«, og som svarede til indkøb af dels en bærbar computer, dels en kontrolenhed med printer. Hvad angår den bærbare computer har Kommissionen anført, at inspektørerne ikke havde kunnet konstatere, at denne computer rent faktisk var blevet indkøbt og anvendt i forbindelse med projektet. Hvad angår kontrolenheden med printer har Kommissionen fremført, at dens inspektører havde konstateret, at dette edb-materiel ligeledes var blevet anvendt i forbindelse med andre projekter, og at indkøbsprisen for dette materiel derfor burde være henført under projektet pro rata i forhold til anvendelsen af dette materiel i forbindelse med projektet.

183 I den anfægtede beslutning rejste Kommissionen kun et klagepunkt for så vidt angår kontrolenheden med printer, nemlig at dette edb-materiel ligeledes var blevet anvendt i forbindelse med andre projekter. Selv om Kommissionen i den anfægtede beslutnings betragtning 9, ottende led, i denne forbindelse kun henviste generelt til pc'en, fremgår det klart af redegørelsen i ovenstående præmis, at dette

klagepunkt ikke vedrørte den bærbare computer, men kontrolenheden med printer.

184 Derimod rejste den ikke i den anfægtede beslutning noget klagepunkt med hensyn til, at indkøbsprisen for den bærbare computer var henført under projektet. Alligevel mente Kommissionen i den anfægtede beslutning, at det under projektet henførte beløb på 1 145 324 GRD burde anses for uregelmæssigt, et beløb, der, som det fremgår af ovenstående, imidlertid omfattede såvel kontrolenheden med printer som den bærbare computer.

185 Som svar på et skriftligt spørgsmål fra Retten har Kommissionen alene gentaget de argumenter, den allerede havde fremført i sine indlæg, og er ikke fremkommet med nogen forklaring på, hvorfor hele beløbet til edb-udstyr var uberettiget.

186 Det følger heraf, at Kommissionen har anlagt et urigtigt skøn for så vidt angår den ottende uregelmæssighed, der er anført i den anfægtede beslutning.

H — *Niende uregelmæssighed om generalomkostningerne*

1. Den anfægtede beslutning

187 Den anfægtede beslutnings betragtning 9, niende led, har følgende ordlyd:

»Der er opført et beløb på 6 738 822 GRD under budgetposten »generalomkostninger«; Kommissionens inspektører konstaterede, at der ikke fandtes

noget bilag, der dokumenterede disse udgifter, eller at der i mangel heraf var anvendt et rationelt kriterium til bestemmelse af, hvor store generalomkostninger projektet havde medført. Støttemodtageren har ikke i sit svar fremsendt nogen dokumenter, der godtgør, at dette beløb henføres under projektet i overensstemmelse med dettes målsætninger.«

2. Parternes argumenter

188 Sagsøgeren har anført, at de dokumenter, der blev fremsendt til Kommissionen i forbindelse med sagsøgerens bemærkninger til skrivelsen om indledning af proceduren, var tilstrækkelige til at godtgøre de generalomkostninger, der var henført under projektet, og som vedrørte forskning og udvalgets administrationsudgifter. Endvidere har sagsøgeren forelagt Retten en note af 14. august 2001 vedrørende disse generalomkostninger, der er udarbejdet af lederen af udvalgets sekretariat.

189 Sagsøgte bestrider sagsøgerens argumenter.

3. Rettens bemærkninger

190 Det bemærkes først, at noten vedrørende generalomkostningerne af 14. august 2001 fra lederen af udvalgets sekretariat først er blevet udarbejdet efter vedtagelsen af den anfægtede beslutning og derfor ikke kan tages i betragtning ved vurderingen af, om denne beslutning er velbegrundet.

191 Dernæst har sagsøgeren for at godtgøre generalomkostningerne i bilaget til sine bemærkninger til skrivelsen om indledning af proceduren tilsendt Kommissionen

en liste over sine generalomkostninger for årene 1996 og 1997. På denne liste var sagsøgerens generalomkostninger imidlertid oplyst samlet uden angivelse af, hvor stor en del af disse udgifter der specifikt vedrørte gennemførelsen af det pågældende projekt. I sine bemærkninger til skrivelsen om indledning af proceduren har sagsøgeren ikke oplyst, hvilke af disse udgifter der havde direkte forbindelse med projektet, og sagsøgeren har heller ikke oplyst, hvilken objektiv metode der kunne anvendes til at beregne de udgifter, der specifikt havde forbindelse med projektet, på grundlag af denne generelle liste.

192 Det følger heraf, at Kommissionen ikke har anlagt et urigtigt skøn i forbindelse med den niende uregelmæssighed, der er anført i den anfægtede beslutning.

I — *Tiende uregelmæssighed om udgifter i tilknytning til anvendelse af kontorlokaler*

1. Den anfægtede beslutning

193 I den anfægtede beslutnings betragtning 9, tiende led, har sagsøgte anført følgende:

»Der er under projektet henført et beløb på 8 100 000 GRD i tilknytning til udgifter, som støttemodtageren har afholdt, svarende til benyttelse af 100 m^2 kontorlokaler. Der er ikke fremlagt noget bilag, der gør det muligt at konstatere, at denne udgift er berettiget. Støttemodtageren fremsendte ikke i forbindelse med sit skriftlige svar nogen dokumenter, der kunne godtgøre, at denne udgift henføres under projektet i overensstemmelse med dets målsætninger.«

2. Parternes argumenter

194 Sagsøgeren har anført, at de dokumenter, som blev tilsendt Kommissionen i forbindelse med sagsøgerens bemærkninger til skrivelsen om indledning af proceduren, og som ligeledes er anført i punkt 13 i denne skrivelse, var tilstrækkelige til at godtgøre de udgifter i tilknytning til benyttelse af kontorlokaler, der er henført under projektet. Endvidere har sagsøgeren forelagt Retten en note af 16. august 2001 om udgifterne i tilknytning til benyttelsen af kontorlokalerne, der er udarbejdet af lederen af udvalgets sekretariat.

195 Sagsøgte bestrider sagsøgerens argumenter.

3. Rettens bemærkninger

196 Det bemærkes først, at noten af 16. august 2001 vedrørende benyttelse af kontorlokaler, som lederen af udvalgets sekretariat har udarbejdet, af de årsager, der allerede er anført i præmis 190, ikke kan tages i betragtning ved vurderingen af, om den anfægtede beslutning er velbegrundet.

197 Dernæst har sagsøgeren for at godtgøre disse udgifters rigtighed fremlagt en skrivelse, der den 1. juli 1998 blev tilsendt Kommissionens tjenestegrene ledsaget af en oversigt over sagsøgerens generalomkostninger. I denne skrivelse bekræftede sagsøgeren, at beløbet på 8 100 000 GRD i tilknytning til udgifter, som støttemodtageren har afholdt, svarede til prisen for benyttelse af 100 m^2 kontorlokaler.

198 Selv om det antages, at sådanne generalomkostninger kan henføres under projektet, må det imidlertid fastslås, at sagsøgeren hverken i denne skrivelse eller i

oversigten i bilaget hertil, har angivet, hvilke objektive kriterier der skulle ligge til grund for beregningen af disse udgifter, der specifikt vedrører gennemførelsen af det pågældende projekt.

199 Det følger heraf, at Kommissionen ikke har anlagt et urigtigt skøn i forbindelse med den tiende uregelmæssighed, der er anført i den anfægtede beslutning.

J — *Konklusionen for så vidt angår det tredje anbringende om de forskellige uregelmæssigheder*

200 På grundlag af ovenstående gennemgang kan det fastslås, at den anfægtede beslutning indeholder urigtige skøn for så vidt angår den tredje, sjette, syvende og ottende uregelmæssighed. Sagsøgerens anbringende kan således tiltrædes for disse uregelmæssigheders vedkommende, men må i øvrigt forkastes.

II — *Det første anbringende om tilsidesættelse af artikel 24, stk. 2, i forordning nr. 4253/88, som ændret, idet Kommissionen angiveligt kun har gjort forskellige uregelmæssigheder i projektforvaltningen gældende*

A — *Parternes argumenter*

201 Sagsøgeren har anført, at Kommissionen i den anfægtede beslutning kun har gjort forskellige uregelmæssigheder i projektforvaltningen gældende. Sagsøgeren understreger, at Kommissionen derimod ikke har gjort hverken uregelmæssighe-

der i selve gennemførelsen af projektet eller en betydelig ændring i henhold til artikel 24, stk. 2, i forordning nr. 4253/88, som ændret, der kunne anses for at berøre dets art eller gennemførelsesvilkår, gældende.

202 Ifølge sagsøgeren bør artikel 23, stk. 2, og artikel 24, stk. 2, i forordning nr. 4253/88, som ændret, imidlertid fortolkes således, at Kommissionen, før enhver ophævelse af den finansielle støtte er forpligtet til at foretage en evaluering af de konstateringer, der foretages i forbindelse med kontrollen på stedet, og som ikke blot vedrører projektforvaltningen, men ligeledes den faktiske gennemførelse af projektet.

203 Denne fortolkning af artikel 23, stk. 2, og artikel 24, stk. 2, i forordning nr. 4253/88, som ændret, bekræftes af Retten i dom af 14. juni 2001, Hortiplant mod Kommissionen (sag T-143/99, Sml. II, s. 1665, præmis 65-67). Retten fastslår herved, at omstændighederne i nærværende sag er forskellige fra de omstændigheder, der lå til grund for dommen i sagen Hortiplant mod Kommissionen, og at der ikke findes nogen direkte forbindelse mellem Rettens dom af 24. april 1996, Industrias Pesqueras Campos m.fl. mod Kommissionen (forenede sager T-551/93 og T-231/94 — T-234/94, Sml. II, s. 247), der er nævnt i præmis 65 i Hortiplant-dommen, og nærværende sag.

204 Sagsøgte har anført, at Retten i dommen i sagenHortiplant mod Kommissionen, nævnt i præmis 203 ovenfor, og i dommen i sagenConserve Italia mod Kommissionen, nævnt i præmis 49 ovenfor, har fastslået, at den administrative forvaltning af en aktion, der finansieres ved hjælp af fællesskabsmidler, udgør en integrerende del af aktionens gennemførelsesvilkår og af betingelserne for tildeling af støtte. Det følger heraf, at Kommissionen, når den konstaterer uregelmæssigheder i forbindelse med gennemførelsen af en aktion, ikke længere er forpligtet til at undersøge, om denne aktion rent faktisk er blevet gennemført eller ej, men kan ophæve støtten udelukkende på grundlag af de konstaterede uregelmæssigheder i forvaltningen.

B — *Rettens bemærkninger*

205 Det bemærkes, at det fremgår af artikel 24 i forordning nr. 4253/88, som ændret, at Kommissionen kan beslutte at træffe foranstaltninger med henblik på tilbagebetaling af den finansielle støtte, hvis undersøgelsen i henhold til bestemmelsens stk. 2, »bekræfter en uregelmæssighed, især en betydelig ændring, der berører aktionens eller foranstaltningens art eller gennemførelsesvilkår, og som ikke har været forelagt Kommissionen til godkendelse«.

206 Denne bestemmelse henviser således udtrykkeligt til uregelmæssigheder vedrørende gennemførelsesvilkårene for den finansierede aktion, som omfatter uregelmæssigheder i forvaltningen heraf.

207 Det følger heraf, at det ikke, som sagsøgeren gør, kan gøres gældende, at sanktionerne i artikel 24 i forordning nr. 4253/88, som ændret, kun finder anvendelse i de tilfælde, hvor den finansierede aktion ikke er blevet gennemført helt eller delvis (den i præmis 203 ovenfor nævnte dom i sagen Hortiplant mod Kommissionen, præmis 63 og 64).

208 I modsætning til sagsøgerens påstand kan artikel 24 i forordning nr. 4253/88, som ændret, derfor ikke fortolkes således, at Kommissionen, når den konstaterer store uregelmæssigheder i forvaltningen af en aktion, er forpligtet til under alle omstændigheder at undersøge, om en aktion rent faktisk er blevet gennemført, før den ophæver støtten.

209 Sagsøgeren har ligeledes med urette i denne forbindelse henvist til præmis 65-67 i dommen i sagen Hortiplant mod Kommissionen, nævnt i præmis 203 ovenfor. Disse præmisser i dommen vedrører faktisk ikke det retsspørgsmål, som

sagsøgeren har rejst i forbindelse med dette anbringende, men derimod de forskellige forpligtelser, der påhviler modtageren af fællesskabsstøtte i henhold til Fællesskabets bestemmelser.

210 Følgelig kan det første anbringende om, at Kommissionen kun har gjort forskellige uregelmæssigheder i projektforvaltningen gældende, ikke tiltrædes.

III — *Det andet anbringende om tilsidesættelse af henholdsvis artikel 24, stk. 2, i forordning nr. 4253/88, som ændret, og proportionalitetsprincippet*

A — *Parternes argumenter*

211 Sagsøgeren har anført, at Kommissionen ved i den anfægtede beslutning at ophæve hele den pågældende finansielle støtte har tilsidesat artikel 24, stk. 2, i forordning nr. 4253/88, som ændret, og proportionalitetsprincippet. Dette anbringende består af to led.

212 Under dette anbringendes første led har sagsøgeren anført, at ophævelse eller nedsættelse af støtten i henhold til artikel 24, stk. 2, i forordning nr. 4253/88, som ændret, kun er berettiget, når der er tale om uregelmæssigheder, der er så alvorlige, at de berører projektets art eller gennemførelsesvilkår.

213 Ifølge sagsøgeren forelå disse betingelser imidlertid ikke i denne sag. Sagsøgeren har således anført, at de forskellige uregelmæssigheder, som sagsøgte har konstateret, selv om det antages, at de er begrundede, kun udgør omkring tre syvendedele af den fællesskabsfinansiering, der allerede er udbetalt. Under disse omstændigheder er en ophævelse af hele støtten efter sagsøgerens mening en overdreven foranstaltning.

214 Under dette anbringendes andet led har sagsøgeren understreget, at den anfægtede beslutning blev vedtaget den 8. juni 2001, dvs. over tre år efter, at sagsøgeren havde fremsendt den foreløbige tekniske rapport (den 5.6.1998) til sagsøgte, og omkring to år efter gennemførelsen af kontrollen på stedet (9.-12.11.1998). På grund af selve projektets art, der ifølge sagsøgeren krævede en uafbrudt gennemførelse i henhold til den fastsatte tidsplan, var projektet i realiteten suspenderet i denne periode. Ifølge sagsøgeren kunne Kommissionen imidlertid ikke uden at tilsidesætte artikel 24 i forordning nr. 4253/88, som ændret, og uden at tilsidesætte proportionalitetsprincippet, ophæve støtten efter udløbet af en så lang suspension af finansieringen.

215 Sagsøgte har for så vidt angår dette anbringendes første led anført, at sagsøgeren under projektet har henført udgifter, som sagsøgeren ikke har kunnet bevise har direkte forbindelse med det nævnte projekt. Derfor har sagsøgeren angiveligt begået en alvorlig tilsidesættelse af en væsentlig forpligtelse, der vedrører en korrekt funktion af Fællesskabets finansieringssystem. I sådanne tilfælde kan den tildelte støtte imidlertid ophæves.

216 Med hensyn til dette anbringendes andet led har sagsøgte anført, at suspensionens varighed for så vidt angår videreførelsen af finansieringen af støtte tværtimod viser dels, at Kommissionen nærede alvorlig tvivl med hensyn til regelmæssigheden af de opgivne udgifter, dels at den nøje havde overvejet konsekvenserne af de forskellige løsningsmuligheder.

B — *Rettens bemærkninger*

1. Anbringendets første led om den uforholdsmæssige karakter af ophævelsen af hele støtten

217 Det bemærkes, at proportionalitetsprincippet kræver, at fællesskabsinstitutionernes retsakter ikke går ud over, hvad der er egnet til og nødvendigt for at opfylde det tilsigtede mål (jf. f.eks. Domstolens dom af 17.5.1984, sag 15/83, Denkavit Nederland, Sml. s. 2171, præmis 25, og Rettens dom af 19.6.1997, sag T-260/94, Air Inter mod Kommissionen, Sml. II, s. 997, præmis 144).

218 Ifølge fast retspraksis kan en tilsidesættelse af forpligtelser, hvis overholdelse er af fundamental betydning for en fællesskabsordnings rette funktion, pålægges en sanktion i form af fortabelse af en rettighed, som er indført i kraft af fællesskabsreglerne, f.eks. retten til støtte (jf. Domstolens dom af 12.10.1995, C-104/94, Cereol Italia, Sml. I, s. 2983, præmis 24 og den deri nævnte retspraksis).

219 I denne sag skal det understreges, at forordning nr. 2052/88 og forordning nr. 4253/88 og nr. 4256/88 om gennemførelsen heraf har til formål via EUGFL og inden for rammerne af støtten til den økonomiske og sociale samhørighed og i lyset af reformen af den fælles landbrugspolitik at fremme tilpasningen af landbrugsstrukturerne og udviklingen af landdistrikterne. I denne forbindelse har lovgiver, hvilket fremgår af tyvende betragtning til forordning nr. 4253/88 og af samme forordnings artikel 23, haft til hensigt at indføre en effektiv kontrolprocedure for at sikre støttemodtagernes overholdelse af de vilkår, der fastsættes i forbindelse med tildelingen af støtten fra EUGFL, for at realisere ovennævnte mål på en effektiv måde.

220 Det skal ligeledes bemærkes, at Retten i dommene i sagerne Hortiplant mod Kommissionen, nævnt i præmis 203 ovenfor, præmis 65, og Industrias Pesqueras Campos m.fl. mod Kommissionen, nævnt i præmis 203 ovenfor (præmis 160), fastslog, at forpligtelsen til at overholde de finansielle vilkår, der er opstillet i beslutningen om tildeling på grund af selve arten af den støtte, som Fællesskabet tildeler, på lige fod med forpligtelsen til reelt at gennemføre det pågældende projekt, udgør en af støttemodtagerens væsentlige forpligtelser, og derfor er en betingelse for tildeling af fællesskabsstøtte.

221 Endelig er det absolut nødvendigt, at ansøgere til og modtagere af fællesskabsstøtte giver tilstrækkeligt præcise oplysninger, for at det kontrol- og bevissystem, som er indført for at undersøge, om betingelserne for tildeling af støtte er opfyldt, kan fungere hensigtsmæssigt.

222 I denne sag fremgår det af gennemgangen i forbindelse med det tredje anbringende om manglende begrundelse for de forskellige uregelmæssigheder, som Kommissionen har angivet i den anfægtede beslutning, at sagsøgeren for visse af disse uregelmæssigheders vedkommende ikke har kunnet bevise, at Kommissionen har anlagt et urigtigt skøn eller ikke er fremkommet med en tilstrækkelig begrundelse i den anfægtede beslutning. I forbindelse med disse uregelmæssigheder har Kommissionen imidlertid i den anfægtede beslutning fastslået, at sagsøgeren havde henført udgifter under projektet, som sagsøgeren ikke kunne bevise havde en direkte forbindelse med projektet eller var hensigtsmæssige.

223 I princippet giver sådanne mangler Kommissionen mulighed for at ophæve den tildelte støtte. Som det således allerede fremgår af retspraksis, kan Kommissionen i en sådan situation med rimelighed antage, at enhver anden sanktion end fuldstændig ophævelse af støtten og tilbagesøgning af det beløb, som EUGFL har udbetalt, risikerer at indebære en opfordring til bedrageri, derved, at støttemodtagerne vil være fristet til enten kunstigt at hæve de udgiftsbeløb, der henføres under projektet, for at undgå forpligtelsen til medfinansiering og for at opnå det maksimale bidrag fra EUGFL, der er fastsat i beslutningen om tildeling, eller til at indsende urigtige oplysninger eller skjule visse data for at opnå støtte eller for at øge virkningen af den støtte, der anmodes om, idet de ellers risikerer, at

støtten nedsættes til det niveau, den burde ligge på under hensyntagen til de reelle udgifter, som støttemodtageren har afholdt og/eller nøjagtigheden af de oplysninger, som denne fremsender til Kommissionen (jf. i denne retning Domstolens dom af 24.1.2002, sag C-500/99 P, Conserve Italia mod Kommissionen, Sml. I, s. 867, præmis 101, og dommen i sagen Industrias Pesqueras Campos m.fl. mod Kommissionen, nævnt i præmis 203 ovenfor, præmis 163).

224 I denne sag har Retten imidlertid i præmis 200 ovenfor fastslået, at den anfægtede beslutning indeholder urigtige skøn for så vidt angår den tredje, sjette, syvende og ottende uregelmæssighed.

225 I en sådan situation bør den anfægtede beslutning imidlertid annulleres i sin helhed. Når Kommissionen således har baseret sin beslutning om at ophæve støtten fuldstændigt på konstateringen af ti uregelmæssigheder, hvoraf den ikke har ført tilstrækkeligt bevis for fire, tilkommer det ikke Retten at træde i Kommissionens sted og beslutte, hvilke konsekvenser denne bør drage med hensyn til finansieringen af projektet.

226 I henhold til artikel 233 EF tilkommer det Kommissionen under hensyntagen til konklusionerne vedrørende disse uregelmæssigheder og i overensstemmelse med proportionalitetsprincippet at afgøre, om der er grund til at opretholde ophævelsen af støtten eller til at vedtage en anden foranstaltning vedrørende projektet.

2. Anbringendets andet led om tilsidesættelse af princippet om en rimelig frist

227 Under anbringendets andet led har sagsøgeren anført, at Kommissionen ikke på grund af den overdrevent langvarige administrative procedure i Kommissionen uden at tilsidesætte artikel 24 i forordning nr. 4253/88, som ændret, og uden at

tilsidesætte proportionalitetsprincippet kunne ophæve den tildelte støtte, og at den anfægtede beslutning derfor bør annulleres fuldstændigt.

228 Hertil bemærkes først, at gældende ret, navnlig artikel 24 i forordning nr. 4253/88, som ændret, ikke fastsætter nogen bestemte frister, som Kommissionen skal overholde i forbindelse med en procedure om ophævelse af en finansiel støtte.

229 Det bemærkes dog, at Kommissionen i henhold til et almindeligt fællesskabsretligt princip er forpligtet til at handle inden for en rimelig frist i forbindelse med dens administrative procedurer (Rettens dom af 22.10.1997, forenede sager T-213/95 og T-18/96, SCK og FNK mod Kommissionen, Sml. II, s. 1739, præmis 56).

230 I denne forbindelse følger det af fast retspraksis, at det må vurderes ud fra hver enkelt sag, om varigheden af den administrative procedure kan anses for rimelig, herunder navnlig den sammenhæng, hvori sagen indgår, de forskellige led af den administrative procedure, sagens kompleksitet og dens betydning for de involverede parter (dommen i sagen SCK og FNK mod Kommissionen, nævnt i præmis 229 ovenfor, præmis 57, og dommen i sagen Partex mod Kommissionen, nævnt i præmis 53 ovenfor, præmis 177).

231 I denne sag tilsendte sagsøgeren den 5. juni 1998 Kommissionen den foreløbige tekniske rapport, der er omhandlet i punkt 3 i bilag 2 til beslutningen om tildeling, og anmodede om udbetaling af anden rate. Den 9. juli 1998 anmodede Kommissionen navnlig sagsøgeren om i overensstemmelse med punkt 5 i dette bilag at fremsende en liste over alle de bilag, der vedrørte de afholdte udgifter, samt bekræftede kopier af disse bilag. Den 29. juli 1998 tilsendte sagsøgeren Kommissionen navnlig en liste over de afholdte udgifter og understregede behovet for, at det andet forskud hurtigt blev udbetalt. Dernæst foretog Kommissionen i overensstemmelse med punkt 5 i bilag 2 en kontrol på stedet hos sagsøgeren.

Efterfølgende genfremsatte sagsøgeren ved flere lejligheder i skrivelser af 2. marts, 4. maj, 12. maj og 13. oktober 1999 sin anmodning om udbetaling af det andet forskud og understregede, at realiseringen af projektet krævede en uafbrudt gennemførelse. Kommissionen anmodede ved skrivelse af 21. april 1999 om at få tilsendt forskellige dokumenter, inden den indledte den i artikel 24 i forordning nr. 4253/88, som ændret, nævnte procedure ved skrivelse af 25. oktober 1999. Efter at Kommissionen havde modtaget sagsøgerens bemærkninger til denne skrivelse om indledning af proceduren den 3. december 1999, anmodede den et erhvervsrevisionsselskab om at udarbejde en revisionsberetning. Dette firma analyserede sagsøgerens svar i bemærkningerne og udarbejdede dernæst en beretning, der blev fremlagt for Kommissionen den 7. juli 2000. Endelig afsluttede Kommissionen proceduren den 8. juni 2001 med vedtagelsen af den anfægtede beslutning.

232 Det fremgår af begivenhedsforløbet, at den administrative procedure i den foreliggende sag ubestrideligt har været meget lang. Dette er beklageligt, da sagsøgeren ved gentagne lejligheder over for Kommissionen understregede behovet for en hurtig udbetaling af det andet forskud, således at sagsøgeren kunne gennemføre projektet på de betingelser, der var opstillet i beslutningen om tildeling, og samtidig fremhævede objektive begrundelser i tilknytning til projektets særlige karakter.

233 Det bemærkes dog for det første, at en tilsidesættelse af princippet om en rimelig frist, for så vidt den bevises, ikke automatisk berettiger til at annullere den anfægtede beslutning (Rettens dom af 20.4.1999, forenede sager T-305/94 — T-307/94, T-313/94 — T-316/94, T-318/94, T-325/94, T-328/94, T-329/94 og T-335/94, Limburgse Vinyl Maatschappij m.fl. mod Kommissionen, Sml. II, s. 931, præmis 122, og af 30.5.2002, sag T-197/00, Onidi mod Kommissionen, Sml.Pers. I-A, s. 69, og II, s. 325, præmis 96).

234 For det andet bemærkes, at der må tages hensyn til den omstændighed, at kontrollen af de forskellige dokumenter og forklaringer, som sagsøgeren fremsendte i løbet af den administrative procedure, har krævet en indgående og

kompleks gennemgang. Tages der således hensyn til denne sags kompleksitet, har det tidsrum, der er medgået til de forskellige faser af den administrative procedure, ikke været så lang, at den anfægtede beslutning derved bliver ugyldig.

235 For det tredje fremgår det af gennemgangen ved behandlingen af det tredje anbringende om manglende begrundelse for de forskellige uregelmæssigheder, som Kommissionen har angivet i den anfægtede beslutning, at sagsøgeren for visse af disse uregelmæssigheders vedkommende lige fra indledningen af den administrative procedure ikke fuldt ud har imødekommet alle Kommissionens anmodninger om at fremlægge dokumentation.

236 I overensstemmelse med punkt 5 i bilag 2 til beslutningen om tildeling anmodede Kommissionen således navnlig den 9. juli 1998 sagsøgeren om at fremsende en liste over alle bilag vedrørende de støtteberettigede udgifter, opstillet således, at Kommissionen kunne etablere en forbindelse mellem projektets forskellige aktioner og de udgifter, der var henført under disse. Som det blev fastslået i forbindelse med dette anbringende for så vidt angår flere af de uregelmæssigheder, som Kommissionen har anført, var det imidlertid ikke muligt at etablere en sådan forbindelse på grundlag af de dokumenter, som sagsøgeren havde fremsendt.

237 Selv for visse af de uregelmæssigheder, i forbindelse med hvilke Retten har fastslået, at sagsøgte har anlagt et urigtigt skøn, fremsendte sagsøgeren først visse dokumenter som svar på skrivelsen om indledning af proceduren, hvilket kan have forsinket Kommissionens undersøgelse.

238 Under disse omstændigheder må Kommissionens forsinkede behandling af denne sag til dels tilskrives sagsøgeren selv, som ikke i alle faser under den administrative procedure har samarbejdet fuldt ud med Kommissionens tjenestegrene.

239 Sagsøgeren har derfor med urette påberåbt sig princippet om en rimelig frist til støtte for, at den anfægtede beslutning er blevet vedtaget i strid med artikel 24 i forordning nr. 4253/88, som ændret, og med proportionalitetsprincippet.

240 Det følger heraf, at anbringendets andet led ligeledes er ugrundet, hvorfor det andet anbringende ikke kan tiltrædes.

Sagens omkostninger

241 I henhold til procesreglementets artikel 87, stk. 3, kan Retten fordele sagens omkostninger eller bestemme, at hver part skal bære sine egne omkostninger, hvis hver af parterne henholdsvis taber eller vinder på et eller flere punkter, eller hvor der foreligger ganske særlige grunde.

242 I denne sag er det under det tredje anbringende blevet fastslået, at den anfægtede beslutning indeholder urigtige skøn for så vidt angår fire af de ti uregelmæssigheder, som Kommissionen har anført, men at sagsøgeren for de seks øvrige uregelmæssigheders vedkommende ikke har kunnet bevise, at der var tale om sådanne fejl eller om en utilstrækkelig begrundelse. Af de i præmis 222-226 ovenfor anførte grunde bør den anfægtede beslutning imidlertid annulleres i sin helhed.

243 Selv om sagsøgte har tabt sagen for så vidt angår påstandene om annullation af den anfægtede beslutning, bør sagsøgte frifindes for så vidt angår visse dele af det tredje anbringende. Under disse omstændigheder bestemmes, at hver part bærer sine egne omkostninger.

På grundlag af disse præmisser

udtaler og bestemmer

RETTEN (Tredje Afdeling)

1) Kommissionens beslutning C(2001) 1284 af 8. juni 2001 om ophævelse af støtten til Laboratoriet for Genetisk Skovvækst og Udvikling af Træarter under Aristoteleio Panepistimio Thessalonikis (Aristoteles-universitetet i Thessaloniki) tildelt ved Kommissionens beslutning C(96) 2542 af 25. september 1996 om tildeling af støtte fra EUGFL, Udviklingssektionen, i henhold til Rådets forordning (EØF) nr. 4256/88 inden for rammerne af projekt nr. 93.EL.06.023 med titlen »Pilotprojekt vedrørende hurtigere tilplantning af nedbrændte skovområder i Grækenland« annulleres.

2) Hver part bærer sine egne omkostninger, herunder omkostningerne i forbindelse med sagen om foreløbige forholdsregler.

Lenaerts Azizi Jaeger

Afsagt i offentligt retsmøde i Luxembourg den 30. september 2003.

H. Jung

Justitssekretær

K. Lenaerts

Afdelingsformand

Indhold

Relevante retsforskrifter ..... II - 3995

Tvistens baggrund ..... II - 3999

Retsforhandlinger og parternes påstande ..... II - 4005

Retlige bemærkninger ..... II - 4006

I — Tredje anbringende vedrørende et urigtigt skøn anlagt af Kommissionen i forbindelse med de forskellige uregelmæssigheder, den har konstateret, og, for så vidt angår visse led af dette anbringende, tilsidesættelse af begrundelsespligten ..... II - 4007

A — Indledende bemærkninger ..... II - 4007

B — Første og anden uregelmæssighed om løntillæg til Panetsos og om de udgifter, der er henført under projektet i forbindelse med visse af Panetsos' aktiviteter ..... II - 4010

1. Den anfægtede beslutning ..... II - 4010

2. Parternes argumenter ..... II - 4011

3. Rettens bemærkninger ..... II - 4013

a) Første uregelmæssighed vedrørende Panetsos' løntillæg ..... II - 4013

Urigtigt skøn ..... II - 4013

Tilsidesættelse af begrundelsespligten ..... II - 4017

b) Anden uregelmæssighed vedrørende udgifterne i tilknytning til visse af Panetsos' aktiviteter ..... II - 4018

C — Tredje og sjette uregelmæssighed vedrørende Babalitis løn og rejseudgifter ..... II - 4019

1. Den anfægtede beslutning ..... II - 4019

2. Parternes argumenter ..... II - 4020

3. Rettens bemærkninger ..... II - 4022

a) Tredje uregelmæssighed vedrørende Babalitis løn ..... II - 4022

Indledning ..... II - 4022

Detaljeret redegørelse for de relevante omstændigheder .... II - 4023

Gennemgang af de faktiske omstændigheder ..... II - 4026

— Første kritikpunkt om, at sagsøgeren ikke har forelagt Kommissionen en tilstrækkelig detaljeret rapport om Babalitis aktiviteter ..... II - 4027

— Andet kritikpunkt vedrørende den omstændighed, at de aktiviteter, der var beskrevet i skrivelsen af 12. maj 1999, ikke svarede til Babalitis funktioner, således som de var beskrevet i dennes arbejdskontrakter ..... II - 4031

b) Sjette uregelmæssighed vedrørende Babalitis rejseomkostninger ..... II - 4033

D — Fjerde uregelmæssighed om diæter udbetalt til Panetsos ..... II - 4038

1. Den anfægtede beslutning ..... II - 4038

2. Parternes argumenter ..... II - 4038

3. Rettens bemærkninger ..... II - 4039

E — Femte uregelmæssighed om Panetsos' rejseudgifter ..... II - 4041

1. Den anfægtede beslutning ..... II - 4041

2. Parternes argumenter ..... II - 4041

3. Rettens bemærkninger ..... II - 4042

F — Syvende uregelmæssighed om aflønning af og rejseudgifter for arbejdstagere, der har arbejdet på projektet ..... II - 4043

1. Den anfægtede beslutning ..... II - 4043

2. Parternes argumenter ..... II - 4043

3. Rettens bemærkninger ..... II - 4044

G — Ottende uregelmæssighed om indkøb af udstyr ..... II - 4049

1. Den anfægtede beslutning ..... II - 4049

2. Parternes argumenter ..... II - 4049

3. Rettens bemærkninger ..... II - 4050

H — Niende uregelmæssighed om generalomkostningerne ..... II - 4051

1. Den anfægtede beslutning ..... II - 4051

2. Parternes argumenter ..... II - 4052

3. Rettens bemærkninger ..... II - 4052

I — Tiende uregelmæssighed om udgifter i tilknytning til anvendelse af kontorlokaler ..... II - 4053

1. Den anfægtede beslutning ..... II - 4053

2. Parternes argumenter ..... II - 4054

3. Rettens bemærkninger ..... II - 4054

J — Konklusionen for så vidt angår det tredje anbringende om de forskellige uregelmæssigheder ..... II - 4055

II — Det første anbringende om tilsidesættelse af artikel 24, stk. 2, i forordning nr. 4253/88, som ændret, idet Kommissionen angiveligt kun har gjort forskellige uregelmæssigheder i projektforvaltningen gældende ..... II - 4055

A — Parternes argumenter ..... II - 4055

B — Rettens bemærkninger ..... II - 4057

III — Det andet anbringende om tilsidesættelse af henholdsvis artikel 24, stk. 2, i forordning nr. 4253/88, som ændret, og proportionalitetsprincippet ..... II - 4058

A — Parternes argumenter ..... II - 4058

B — Rettens bemærkninger ..... II - 4060

1. Anbringendets første led om den uforholdsmæssige karakter af ophævelsen af hele støtten ..... II - 4060

2. Anbringendets andet led om tilsidesættelse af princippet om en rimelig frist ..... II - 4062

Sagens omkostninger ..... II - 4066